

HURRIYAT

Mustaqil gazeta

2018-yil 16-may, chorshanba

№ 21 (1083)

1996-yil dekabr dan chiqa boshlagan

Elektron manzil: info@uzhurriyat.uz

www.hurriyat.uz

ЭЛ ҲАМ РОЗИ, ЭЛЛАР ҲАМ РОЗИ

Ўзбекистон, Республикаси Президенти қарори билан буюк адиб ва жамоат арбоби Чингиз Айтматов таваллудининг 90 йиллиги кенг миқёсда нишонланаётгани, "Обод қишлоқ" давлат дастури асосида Жиззах вилоятининг Манас қишлоғи қайта қурилгани, шунингдек, энг ихчам ва мақбул вариант сифатида Қирғизистонда икки йил муқаддам нашр этилган "Манас" эпоси ўзбек тилига ўтирилди.

ОНАХОНГА ТАСАННО! ЛЕКИН...

Лекин ўйлаб қоласан, киши. Онахон маҳалла сув муаммосини ҳал қилибди. Аммо нега бошқалар, масалан, тадбиркорлар, бошқа топарман-тўтарман одамлар, фермерлар шу ташаббус билан чиқмаган? Маҳалладаги мактаб, поликлиника ҳам онахонга қараб қолгани ажабланарли. Ёки бошқалар боқимандалик касалига дучор бўлганми?!

ҲАЛОЛЛИК

Шухрат домла ҳалол одам эди. Ижодда ҳам, ҳаётда ҳам! Адабиётимизнинг чинорларидан бири Абдулла Қаҳҳор умрининг сўнгги нафасида айнан Шухрат акага васият қилгани бежиз эмас. У пайтлар мураккаб замон эди. Шухрат домла ўз устози Абдулла Қаҳҳорнинг сўнгги сўзларини қандай эшитган бўлса, айнан шу тарзда матбуотда эълон қилди ва эвазига анча маломатларга қолди... Начора, истеъдодли одам Шахс бўлади.

ШАРҲ

ЎЗБЕКИСТОН – АҚШ:

Савдо-иқтисодий ҳамкорлик кўлами кенгаяди

Хабар қилинганideк, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Америка Қўшма Штатлари Президенти Дональд Трампнинг таклифига биноан илк расмий ташриф билан АҚШга жўнаб кетди. 15-17 май кунлари ўтадиган

ташриф доирасида Ўзбекистон – АҚШ ҳамкорлигининг ҳолати ва уни ривожлантириш истиқболлари муҳокама қилинади, халқаро ва минтақавий долзарб масалалар юзасидан фикр алмашилади.

Ўзбекистон – Америка Қўшма Штатлари ҳамкорлиги сиёсат ва хавфсизлик, савдо, инвестиция, молия, технологиялар ва маданий-гуманитар соҳаларда сезиларли даражада фаоллашмоқда. Бунда икки давлат раҳбарларининг юқори даражадаги учрашувлари муҳим аҳамият касб этмоқда. Мамлакатларимиз ўртасида савдо-иқтисодий ва ин-

вестициявий ҳамкорлик жадал ривожланмоқда. Ўзбекистон Республикаси ва АҚШ ўртасидаги савдо-иқтисодий муносабатларнинг ҳуқуқий асослари 1992 йил октябрь ойида Инвестицияларни киритиш тўғрисидаги ҳукуматлараро битим имзоланиши билан ўрнатилган.

"INWES TEX"нинг ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТЛАРИ

КЎШМА КОРХОНАЛАР

Андижон шаҳридаги масъулияти чекланган жамият шаклидаги "INWES TEX" Ўзбекистон – Америка қўшма корхонасида 100 дан зиёд турдаги сифатли трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

Ўзбекистон ва Америка инвестицияси ҳисобига ташкил этилиб, 2000 йилдан буён фаолият юритиб келаётган мазкур корхонада трикотаж мато ва тайёр трикотаж маҳсулотлари ишлаб чиқарилади.

Мато тўқиш, бўйаш ва гул босиш, бичиш-тиқиш ҳамда кадоклаш цехларида Япония, Германия, Италия, Туркия ва Хитой давлатларидан келтирилган замонавий технологиялар, тикув дастгоҳларидан фойдаланилмоқда.

Корхонада маҳсулот сифати, қўриниши ва дизайнига алоҳида эътибор қаратилади. Модельер-дизайнерлар томонидан бозор ва харидор талаби, тақлиф ва истаклари доимий ўрганиб борилади. Корхона маҳсулотларига ISO 9001 халқаро сифат сертификати берилган. Бунинг самарасида корхона маҳсулотларига нафақат мамлакатимиз, балки ташқи бозорда ҳам талаб йилдан-йил ортмоқда.

ЧОРШАНБАДАН ЧОРШАНБАГАЧА

11 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Қишлоқ хўжалигини ўз вақтида қишлоқ хўжалиги техникаси билан таъминлаш механизмларини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори матбуотда эълон қилинди.

12 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Федерал давлат автоном олий таълим муассасаси "Миллий технологик тадқиқотлар университети "МИСиС"нинг Олмалик шаҳридаги филиали фаолиятини ташкил этиш тўғрисида"ги қарори матбуотда чоп этилди.

12 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Муборак рамазон ойини муносиб тарзда ўтказиш тўғрисида"ги қарори матбуотда эълон қилинди.

12 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Аллергик касалликларни профилактика қилиш, уларга ташхис қўйиш ва даволашни тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори матбуотда эълон қилинди.

14 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Давлат маданият муассасалари ва давлат архивлари ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашнинг такомиллаштирилган тизимини жорий этиш ва уларни моддий рағбатлантиришни кучайтириш тўғрисида"ги қарори эълон қилинди.

14 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг "Жиноят ва жиноят-процессуал қонунчилиги тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори эълон қилинди.

15 май куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Америка Қўшма Штатлари Президенти Дональд Трампнинг таклифига биноан расмий ташриф билан АҚШга жўнаб кетди.

Сайёҳлар КЎПАЙМОҚДА

Бунга ТАЙЁРМИЗМИ?

Жорий йилда дунёнинг етти давлатидан сайёҳларнинг Ўзбекистонга бир ойгача визасиз келиб-кейтиш тартиби йўлга қўйилгач, юртимиз, жумладан, Самарқандга келаётган сайёҳлар оқими сезиларли даражада ошди. Қўшни давлатлар билан ҳам шу тартиб жорий этилгач, бу миқдор янада кескин кўпайди. Юртимизда сайёҳликнинг барча йўналишларини ривожлантириш учун кенг имкониятлар пайдо бўлди.

ТУРИЗМ

Газета ўқишдан узоқни кўра олмайди!

Ўқинг, баҳра олинг ва уни дўстларингизга ҳам ҳаёда этинг. "Hurriyat" да чоп этилган материаллар билан www.hurriyat.uz сайти орқали ҳам танишишингиз мумкин.

"HURRIYAT" ГАЗЕТАСИ СИЗНИНГ ДОИМИЙ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛИШИГА ИШОНАМИЗ!

ТАРИХ САБОҚЛАРИ

ЭЛ БОШИГА ДЎНГАН ҒАЮР ТЎДА

Шу кунларда ижтимоий тармоқларда бир гуруҳ зиёиларнинг 1983 – 1989 йилларда Ўзбекистонда фаолият олиб борган Т.Г.д. раҳбарлигидаги тергов гуруҳининг ғайриинсоний, ғайрихалқий ва ғайриқонуний хатти-ҳаракатларини халқаро миқёсда ҳолис кўриб чиқиш бўйича адолатли тақлиф қизғин кўллаб-қувватланмоқда. Хўш, бундан ўттиз йил бурун матбуот бу ҳақда нималарни ёзган эди?!

Мустақиллик арафасидаги Ўзбекистон ҳаёти ҳақида гапириш масъулияти оғир. Чунки ҳаётнинг ўзи энгил эмасди ўша даврда. Шу маънода, жафокаш элнинг бир фарзанди сифатида виждон амри билан кечаги ўтмишни кечаги матбуот орқали ўрганишга ҳаракат қилдим. Ҳақроstd, жуда-жуда мураккаб, долғали ва ҳақоратли турмуш уфуриб турган газета саҳифаларини барқалаб дилим ғоят хуфтон бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН — АҚШ:

САВДО-ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК
КЎЛАМИ КЕНГАЯДИ

Бошланғич 1-бетда

Айни пайтда АҚШ томони инвестицияларни рағбатлантириш ва ўзаро химоя қилиш бўйича ҳукуматлараро битимни кўриб чиқмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ташки савдо вазирлигидан маълум қилишларича, 2017 йил якуни бўйича ўзаро товар айирбошлаш ҳажми 210,2 миллион долларни ташкил этган. Экспортда асосий улушни хизматлар (71,4 фоиз), механик ускуналар (15,7 фоиз), қурилган қалампир (3,3 фоиз) ва мева-сабзавот маҳсулотлари (3,1 фоиз) ташкил этган. Америкадан фармацевтика маҳсулотлари, механик ва электротехник ускуналар, хизматлар, пластмасса маҳсулотлари, оптик асбоблар ва қурилмалар, резина, каучук маҳсулотлари, транспорт воситалари, сунъий тола импорт қилинган.

2018 йилнинг биринчи чорагида мамлакатларимиз ўртасида товар айирбошлаш ҳажми 23,2 фоиз ошган.

Ўзбекистон билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида ўзаро фойдали савдо-иқтисодий ва инвестициявий ҳамкорлиқни ривожлантиришда Америка — Ўзбекистон савдо палатаси муҳим ўрин тутмоқда. Йигирма йилдан кўпроқ вақт илгари ташкил этилган палата иқтисодиётнинг турли тармоқларида қўшма лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш ва амалга оширишнинг муҳим механизмига, икки давлат ишбилармон доиралари ўртасида ишончли кўприкка айланган.

Америка — Ўзбекистон савдо палатасининг 2017 йил 1 февралда Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган йилги йиғилишида АҚШнинг 20 дан зиёд етакчи компанияси вакиллари иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ўтган йил сентябрь ойида Америка Қўшма Штатларида ташрифи доирасида Нью-Йорк шаҳрида АҚШнинг етакчи компаниялари раҳбарларини қабул қилган эди. Учрашувда Америка — Ўзбекистон савдо палатаси, "Женерал Электрик", "Ханвелл", "СиЭн-Эйч Индустриал", "Дир энд Компани" каби йirik компаниялар вакиллари қатнашди.

Музокаралар давомида ўзаро Америка компаниялари билан 2018—2025 йилларда Ўзбекистон газ транспорти тизимини ривожлантириш, мамлакатимизда гидроэлектр станциялари қуриш, замонавий тиббий ускуналар ва ёритиш мосламалари, кишлоқ хўжалиги техникалари ишлаб чиқаришни ташкил этиш, нефть-кимё ва энергетика соҳаларида юқори технологияли қўшма лойиҳаларни амалга ошириш, авиация ускуналарини етказиб бериш каби масалалар муҳокама қилинди.

Учрашувда Америка — Ўзбекистон савдо палатаси раиси Керолин Лэм Ўзбекистон билан ҳамкорликда қўшма дастур ва лойиҳаларни амалга оширишда фаол иштирок этишга тайёр эканини тасдиқлади.

Ташриф доирасида бўлиб ўтган Ўзбекистон — АҚШ бизнес-форуми икки мамлакат ишбилармон доиралари ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлаш, истиқболли қўшма лойиҳаларни муҳокама қилиш ва ўзаро манфаатли келишувларга эришишда катта воқеа бўлди. Унда АҚШнинг 100 дан ортиқ етакчи компанияси раҳбарлари иштирок этди.

Форум шубҳаларидаги музокараларда иқтисодий ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш, Ўзбекистонда кулай инвестициявий муҳитни мустаҳкамлаш, бизнеснинг солиқ юкларини қисқартириш, инвесторлар учун, жумладан, мамлакатимизда ташкил этилган янги эркин иқтисодий зоналар доирасида қўшмача имтиёз ва преференциялар бериш бўйича амалга ошириладиган кенг қўламли ишларга юқори баҳо берди.

Тадбир якунида АҚШ компаниялари билан умумий қиймати 2,6 миллиард долларга тенг бўлган йirik хужжатлар тўплами, жумладан, «General Electric» ва «Honeywell» корпорациялари билан нефть-газ ва нефть-кимё соҳаларида, «CNH Industrial», «John Deere» ва «Caterpillar» компаниялари билан машинасозлик, «OSI Systems» ва «Lutron» компаниялари билан электротехника, «Boeing» компанияси билан фуқаро авиацияси соҳаларида истиқболли қўшма лойиҳаларни амалга ошириш бўйича келишувлар имзоланди.

Бу каби савдо-иқтисодий ҳамкорликнинг янада кенгайтириш, истиқболли қўшма лойиҳаларни амалга ошириш ва халқимиз фаровонлигини юксалтиришга хизмат қилади.

Байрам АЙТМУРОВОВ,
ЎЗА шарҳловчиси.“INWES TEX” НИНГ
ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТЛАРИ

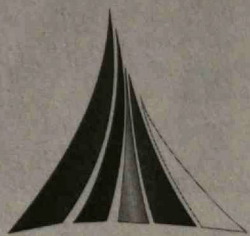
Бошланғич 1-бетда

— Болалар, эркаклар ва аёллар учун 100 дан ортиқ турдаги трикотаж маҳсулотлари тайёрланмоқда, — дейди «INWES TEX» Ўзбекистон — Америка қўшма корхонаси раҳбари Носиржон Отабоев. — Ўтган йили 6,5 миллиард сўмлик маҳсулот тайёрланди. 500 минг АҚШ доллари миқдоридagi маҳсулот Россия Федерацияси, Қозғистон ва Болтйқўйи давлатларида экспорт қилинди.

Корхонада ишлаётган 200 га яқин ишчининг аксарияти хотин-қизлардир. Ишчи-хизматчиларнинг самарали фаолият юритиши учун барча шароит яратилган. Хусусан, бепул тушлик, ишга келиб-кейтиш учун транспорт хизмати йўлга қўйилган.

Мухтасар айтганда, эриштиладиган бундай муваффақиятларда ишчи ташкил этишда илгор услубларни қўллаш, ички имкониятлардан самарали фойдаланиш, замонавий технологияларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш, ишчи-хизматчиларни муносиб рағбатлантириш муҳим омил бўлаётди.

Фахриддин УБАЙДУЛЛАЕВ, ЎЗА мухбири

HAKARATLAR STRATEGIYASI
2017-2021

КЛАСТЕР —

ютуқлар
гарови

Мазкур тузилма қўшимча иш ўринларини яратиш, маҳаллий бюджет даромадларини ошириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг инновацион фаолигини оширишда муҳим омил бўлаётди. Шунинг учун ҳам иқтисодиётимизнинг қўллаб-қувватлаш кластерни ташкил этиш бўйича лойиҳалар ишлаб чиқилиб, синовдан ўтказилляпти. Масалан, Фаргона вилоятида чикиндиларни комплекс бошқариш кластерини ташкил этилгани ёки Сурхондарё вилоятида мева-сабзавот маҳсулотларини ишлаб чиқаришда кластер усулини қўллаб-қувватлаш бўйича тажриба йўлга қўйилди.

Кувонарлиси, мамлакатимиз шароитида катта даромад манбаи бўлган пахтачилик, мева-сабзавотчилик соҳаларида кластер тузилмалари тажрибасиновидан ўтказилляпти. Бугунги кунда бу йўналишда деярли барча ҳудудда бир-иккитадан кластерлар ташкил қилинди. Албатта, янги усулда ишлашга киришган корхоналар фаолияти, белгиланган режаларнинг бажаришдаги натижалар кўпчилигини қизқитириш табиий. Сирдарё вилоятида ташкил этилган «Bek Cluster» МЧЖ қўшма корхонаси Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Сирдарё вилоятида замонавий пахтачилик-тўқимачилик кластерини барпо этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш борасида салмоқли ишлар қилмоқда.

Мазкур корхонага жами 24,9 минг гектар ер майдони ажратиб берилган. Пахта етиштиришнинг биринчи уч йилда 42,6 минг тоннадан камайирмаслик ва кейинги йиллардан бошлаб ошириб бориш режалаштирилган.

Корхонага қарашли майдонлар ер балл бонитети ўртача 45 баллини ташкил қилади. Тупроқ таркибига гумусни қўпайтириш хисобига тупроқ унумдорлигини ошириш мақсадида 2018 йил охиридан бошлаб ҳар йили 3 минг гектар майдонга «яшил ўғит», яъни сидератбоп экинлари экиш режалаштирилган. Хозирда уруғлик олиш учун Сербия республикасида келтирилган 11 хилдаги арпа, буғдой, сули, жавдар, тритикале, рапс экинлари корхонанинг 40,6 гектар майдонига экилди.

Ярим алмашлаб экиш тизимини йўлга қўйиш мақсадида 14,2 минг гектар пахта майдонига тупроқ унумдорлигини оширишга ёрдам берадиган соя ўсимлигини чигит билан аралаштириб экиш амалга оширилмоқда.

Корхонага ажратилган ер майдонлари 8 та (ўртача 3000 гектарлик) хўжалик ва 192 та (ўртача 120-150 гектарлик) бригадага бўлинди. Ҳар бир бригадага бир неча йиллик тажрибага эга бўлган ушбу ҳудудларда истикомат қилувчи дехқонлар бригада бошликларини этиб тайинланди.

Бригадаларга 12-15 нафаргача доимий ишчи, жами 1800 нафар мавсумий ишчилар қабул қилинди. Икки гектар ерга аччиқ қалампир экиш режаланган бўлиб, ҳар гектардан 20 тоннагача қалампир олинади. Ишчи ва бригадирларга тўланадиган ойлик иш ҳақларидан ташқари қалампирдан олинган фойданинг 50 фоизи даромад сифатида берилади.

— Мавсумий ишчиларнинг мавсумдан ташқари ҳам иш би-

Кейинги йилларда мамлакатимизда кишлоқ хўжалиги соҳасида маҳсулот етиштиришдан тортиб, уни қайта ишлаш, тайёр маҳсулотни жаҳон стандартларига жавоб берадиган даражада сифатли қилиб бозорга етказиш жараёнларига илгор мамлакатларда синовдан ўтган тажрибалар жорий этилмоқда. 2018 йилнинг Фаол тадбиркорлик, инновацион ғоялар ва

технологияларни қўллаб-қувватлаш йили, деб номланиши бу борадаги изланишлар кўламини янада кенгайтди.

Бугунги кунда ҳудудий концентрациялашувга асосланган ва технологик занжирга боғланган товар ва хомашё етказиб беришчилар, асосий ишлаб чиқарувчиларни бирлаштирган индустриялашган мажмуа — кластер ҳақида кўпчилик яхши билади.

Зараркунандаларга қарши курашишда биомасулотлар аниқ схема асосида ва ўз вақтида далага чиқарилса самара беради, лекин трехограмма 1 гектар майдонда 400 нуктага қўйилиши керак ва бу ҳолат ҳар 3-4 кунда тақрорланиши зарур, бу тадбирни 10 минглаб гектар майдонда қўл кучи билан ўтказиш самарасиз эканини ҳисобга олиб махсус «дрон»лардан фойдаланиш режалаштирилган.

бериш учун иссиқхоналарда қалампир уруғи экилган.

Пахта ва бошқа кишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришнинг инновацион технологиялар асосида амалга ошириш, пахта қатор орасини 765 схемада экилиши ва агротехник тадбирлар учун АҚШнинг «New Holland» компаниясидан 100 та «TD5-110» русумли тўрт йилдиракли трактори олиб келинди.

Туркиядан 40 та чигит экиш сеялкаси, 100 та культиватор ва 30 та лазерли ер текислагичлар, Россиядан 20 та «K-744» русумли юқори унумли кишлоқ хўжалиги техникаси пахтани териб олиш учун АҚШнинг «Жон деер» компаниясининг 7 та замонавий пахта териш машинасини олиб келиш мўлжалланмоқда.

Бундан ташқари, кишлоқ хўжалиги техникаларини тўлиқ компьютер бошқарувиға ўтказиш ва экинзорларда қатор ораси ишловларини GPS электрон тизими аниқлигида олиб бориш учун АҚШнинг «Trimble» компанияси билан шартномалар имзоланган бўлиб, бу технологиянинг афзаллиги тажрибада синалмоқда.

Зараркунандаларга қарши курашишда биомасулотлар аниқ схема асосида ва ўз вақтида далага чиқарилса самара беради, лекин трехограмма 1 гектар майдонда 400 нуктага қўйилиши керак ва бу ҳолат ҳар 3-4 кунда тақрорланиши зарур, бу тадбирни 10 минглаб гектар майдонда қўл кучи билан ўтказиш самарасиз эканини ҳисобга олиб махсус «дрон»лардан фойдаланиш режалаштирилган.

Жорий йилнинг иккинчи ярмида суткасига қуввати 330 тонна пахтани қайта ишлайдиган завод қурилишини якунлаш режалаштирилган.

Жанубий Корея технологияси асосида 100 гектар майдон-

ят юритиб, унга қўра тумандаги 358 та фермер хўжалиги билан 36 минг 600 тонна пахта хом ашёси етиштириш юзасидан шартнома тузган.

Ташкилотта туманнинг ҳар бир ҳудудига биттадан агроном ва назоратчи, сувчи-ирригатор, ер тузувчи, пахта зараркунандаларига қарши самарали курашни ташкил қилиш мақсадида малакали агроном-энтимолог, тумандаги кишлоқ хўжалиги техникаларининг ишини самарали ташкил қилиш мақсадида 2 нафар муҳандис жами, 60 нафар малакали ходим ишга қабул қилинди.

Шартнома талабларига қўра, «ABC OQOQ'RG'ON agro cluster» МЧЖ 2018 йил ҳисоти учун тумандаги фермер хўжаликларини шартнома бахосининг 60 фоизи миқдориди пахтани етиштириш харажатларини учун молиялаштирмоқда. Жорий йилда фермер хўжаликларига арзон ва сифатли кимёвий воситаларни етказиб бериш мақсадида Навоий электротехника заводи билан ҳамкорлик ишларини йўлга қўйиб, туманда ҳосилдорлиқни кўтариш учун 5 йилга мўлжалланган қўшма келишув имзоланди.

Фосфорли ўғитлар, ғўза зараркунандаларига қарши кимёвий воситаларни тўғридан-тўғри фермер хўжаликларига етказиб бериш бўйича келишиб олинди.

Жамият томонидан ёнилғи-мойлаш маҳсулотларини харид қилиш учун 5 миллиард сўм, фосфорли ўғит ва пахта гербицид харид қилиш учун 3,125 миллиард сўм, 6 та биологическая лаборатория ишини ташкил қилиш учун жами 160 миллион сўм, фермер хўжаликлари ишчи-хондмларига иш ҳақи учун 2,5 миллиард сўм, кишлоқ хўжа-

ликлари эҳтиёт қисмлари хариди учун 2 миллиард сўм, азотли ўғитни харид қилиш учун Тошкент товар-хомашё биржасига 700 миллион сўм миқдориди маблағлар ажратилди.

Жамият томонидан тумандаги фермер хўжаликларидаги мавжуд кишлоқ хўжалиги техникаларининг техник ахволи ўрганилиб, жами 200 дан ортиқ фермер хўжаликларининг чопиқ тракторларига 633 миллион сўмлик эҳтиёт қисмлар тарқатилди.

Бундан ташқари, туман захирасидаги узок йиллардан буён паст ҳосил бериб келаётган 1512,5 гектар сувли ер майдони «ABC OQOQ'RG'ON agro cluster» МЧЖга 30 йил муддатга берилди. Ушбу ер майдонининг 513,5 гектарига кузги бошқон дон экинлари экилган бўлса, қолган 967,6 гектар ер майдонига чигит экиш режалаштирилмоқда.

Жамият ташкил этилганидан буён жами 300 дан ортиқ қўшимча иш ўринлари яратилди.

Охириги уч йил давомида туманда экилган пахта навларининг ҳосилдорлиги, касалликларга чидамлилиги ўрганилиб, «Султон» ва «Порлок» навлари касалликларга тез-чалиниши ёз чилласида шонани тез ташлаб юбориши аниқланди.

Тахлилий ўрганишлар натижасида жамият томонидан 2018 йилда тумандаги 12 минг 751 гектар майдонга «C-6524» нави экиш режалаштирилди.

Қўшимча иш ўринларини яратиш ва янги сонаот корхоналарини қуриш мақсадида, Хитой Халқ Республикасининг «Белая Лебедь» фирмаси билан 40 минг тонна пахта хом ашёсини қайта ишлаш қувватига эга бўлган замонавий пахта тозалаш корхонасининг асбоб-ускуналарини харид қилиш юзасидан келишувга эришилди. Шунингдек, шу йили чигитдан ёр-мой ишлаб чиқариш корхонаси қурилиши режалаштирилган.

Тумандаги ҳар бир фермер хўжалигига 5 қўтидан асалари уяси тарқатилиб, 2 тоннадан картошка уруғи билан таъминлаш мақсадида таъминотчи корхоналар билан шартномалар тузилган. Қўзланган асосий мақсад, фермер хўжаликларини қўп тармоқли фаолиятга ўтишга қўмаклашишдир.

— Беш йиллик ривожланиш дастурига қўра, Окқўрғон туманида жами 6 минг 800 та янги иш ўринлари яратилиб, янги пахта тозалаш корхонаси, ип-калава корхонаси, ёр-мой ишлаб чиқариш корхонаси, 300 гектар майдонда янги иссиқхона, 4 минг бош қорамолга мўлжалланган чорвачилик фермаси, паррандачилик фабрикаси ташкил этиш режалаштирилган, — дейди корхона раҳбари Жўрбат Турсунов.

Қўрииб турибдики, мамлакатимизда ташкил этиладиган кластерларда режалар катта. Натижалар хусусида гапиришга эса бироз вақт бор. Чунки кластер — жамоавий, хусусий ва ярим жамоавий қўриинишда бир-бири билан боғлиқ ва ўзаро бир-бирини тўлдирувчи фирмалар, тадқиқот ва ривожланиш институтлари гуруҳидир. Ана шу фирма ва гуруҳларнинг узвий алоқаси ҳамда фаолияти изчиллигини йўлга қўйиш ўз-ўзидан бўладиган нарсас эмас. Лекин мазкур тузилмаларда амалга ошириладиган дастлабки ишлар пухта режа ва инновацион лойиҳалар асосида ташкил этиладиган унинг истиқболига ишонч уйғотади.

Ўқтам АБДУЛЛАЕВ
«Hurriyat» мухбири

► БИР ДАРЁДАН СУВ ИЧГАНЛАР

Мамлакатимизнинг дунё ва минтақа давлатлари билан яхши қўшничилик, дўстлик, қардошлик, манфаатли ҳамкорлик алоқалари янги сифат босқичига кўтарилмоқда. Миллатлараро муносабатлар ва хорижий мамлакатлар билан дўстлик алоқалари кўмитаси, Ўзбекистоннинг Қирғизистондаги элчихонаси, Ўзбекистон Ёзувчилар уюشمаси ҳамкорлигида Қирғизистон пойтахти Бишкек ҳамда Ўш шаҳрида "Ўзбек-қирғиз адабиёти – дўстлик адабиёти" мавзuidaги учрашувлар бунинг яққол далилидир.

Бишкек шаҳридаги "Манас" халқаро аэропортидаёқ биз – ўзбекистонликлар ўтган икки йилда Ўзбекистон ва Қирғизистон ўртасида эришилган келувушларнинг тарихий аҳамияти ва натижасини ҳис қилдик. Ўзбекистонда олиб борилаётган сиёсат бутун минтақага ижобий таъсир кўрсатаётгани мўлоқотларда яққол кўзга ташланди. Бир дарёдан сув ичган қўшниларимизнинг божхона идораси расмий ходими делегациямиз аъзоси, танқидли публицист-адиб Ахмаджон Мелибоевни таниб, у кишига хурмат-эҳтиром кўрсатгани кўнгилмизга илқик беришди. Бу кайфият сафар якунигача бизни тарқ этмади.

Ўзининг 140 йиллигини нишонлаётган Бишкек кўчаларида "Равон" тамғаси билан Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган турли рангдаги автомобилларни кўриб кўзларимиз кувонди. "Бухоро", "Хива", "Самарканд" ва юртимизнинг бошқа машҳур жой номлари билан аталган кафе-ошхоналар шаҳар аҳли ва меҳмонларига намунали хизмат кўрсатиб турибди. Ўзбекистондаги йирик тадбиркорлик ва ишлаб чиқариш компаниялари, шунингдек, туризм билан шугулланувчи турли фирмаларнинг рекламалари шаҳарнинг турли бурчакларида кўзга ташланади. Қирғиз биродарларимизнинг Ўзбекистон маҳсулотларига, умуман, мамлакатимиздаги иқтисодий ўзгаришларга қизиқишлари низоҳатда юқори.

Ташрифимиз эртасига Қирғизистон Давлат филармониясининг мухтажам залида давлат ва жамоат арбоблари, ижодкор зиёлилар, илм-фан, маданият аҳли, миллий-маданий марказлар фаоллари, дипломатик корпус вакиллари жам бўлишди.

Анжуманда делегациямиз аъзолари икки мамлакат ўртасидаги маданий-маърифий алоқаларни, адабиёт ва санъат соҳасидаги ижодий ҳамкорликни кучайтириш борасида амалга оширилаётган ишлар, Ўзбекистондаги миллий-маданий марказлар фаолияти хусусида сўзлаб бердилар. Жумладан, Ўзбекистон, Республикаси Президенти қарори билан буюк адиб ва жамоат арбоби Чингиз Айтматов таваллудининг 90 йиллиги кенг миқёсда нишонланаётгани, "Обод қишлоқ" давлат дастури асосида Жиззах вилоятининг Манас қишлоғи қайта қурилгани, шунингдек, энг ихчам ва мақбул вариант сифатида Қирғизистонда икки йил муқаддам нашр этилган "Манас" эпоси ўзбек тилига ўтирилгани, Тўқтағул оқин ижодидаги бағишланган каттагина китоб чоп этилгани тилга олинди.

Кувонарли жихати, меҳмонлар бу янгиликлардан аллақачон бохабар бўлиб, улар Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий юксалишлар, Президент Шавкат Мирзиёев томонидан олиб борилаётган халқчил ва демократик сиёсатни ОАВ, интернет тармоқлари орқали изчил қўзатиб боришар экан. Айни пайтда қирғиз матбуотида мутахассисларнинг Ўзе-

кистондаги бутунги давр талқинига бағишланган муносабати пешма-пеш эълон қилинмоқда. Айниқса, биздаги эркин иқтисодий зоналар ташкил этишдаги тажриба, чет эллик инвесторларга яратилаётган қулай шарт-шароитлар борасидаги амалий ишлар долзарб мавзу сифатида ёритилмоқда. Тўй ва бошқа маросимларни ўтказишдаги дабдаба ва исрофгарчилик муаммо-

лашни, ёзувчи ва шоирлар ўртасида ижодий алоқаларни йўлга қўйишни, бир-бирларининг асарларини бевосита аслидан таржима қилишни тақозо этади. "Манас" эпосидан рухланган ва Чингиз Айтматовдай даҳо сўз санъаткорлари ижодидан баҳра олган қардош қирғиз адабиёти бугун тошқин дарё сингари мавжланиб турганига гувоҳимиз. Бу ҳол жаҳоннинг

"Дўстлик" чегара постида кўрган одамлар "Ана, ёзувчилар келяпти" деб бир-бирларига имо қилиб кўрсатишди. Бундан рухланиб, ҳар икки томондан келаётганларнинг кўнглига қўл солиб кўришга жазм қилдик. "Бу ер чегара эмас, меҳр-оқибатнинг, файзу бараканинг дарвозаси бўлди. Халқни рози қиламан, деб кунни тунга, тунни кунга улаб меҳнат қилаётган улугларимиздан мингдан-минг розимиз. Биз эт-тирноқ, оға-ини қондошлар қўллари-мизни очиб ҳамisha дуодамиз", дейишди улар яқдиллик билан.

мулоҳазаларни эшитиб хурсанд бўлдик: уларда халқимизга, давлатимиз раҳбарига нисбатан самимий меҳр, эҳтиром акс этиб турарди. Дўстлик, биродарлик нафаси уфурган тадбирлардан олам-олам завқ туйди. Айниқса, анжуман ва суҳбатларда катта кичикнинг бирдек Чингиз Айтматов "қадимги қирғиз руҳининг сарбаланд чўққиси" деб таърифлаган "Манас" эпосидан ёд айтиб бериши бизнинг ҳавасимизни келтирди.

Сафар низоҳатида Ахмаджон Мелибоев билан бирга Ўшда фаолият олиб бораётган "Интимок" ("Тотувлик") телестудиясида ўтказилган давра суҳбатида иштирок этиб, бугунги ўзбек адабиёти, мамлакатимизда ижод аҳли ва ёш ижодкорларга берилаётган имтиёз ҳамда эътибор ҳақида маълумот бердик. Сафаримиз давомида ўтган ҳар бир учрашув ҳамда тадбирлар Қирғизистон давлат ва нодавлат телеканаллари орқали кенг ёритилди. Ўзбек ва қирғиз тилида берилган интервьюлар асл ҳолда қайта-қайта эфирга узатилди.

Ана шундай изчил тарғиботлар натижасида бўлса керак, биз ўзбекистонлик меҳмонларни "Дўстлик" чегара постида кўрган одамлар "Ана, ёзувчилар келяпти" деб бир-бирларига имо қилиб кўрсатишди. Бундан рухланиб, ҳар икки томондан келаётганларнинг кўнглига қўл солиб кўришга жазм қилдик. "Бу ер чегара эмас, меҳр-оқибатнинг, файзу бараканинг дарвозаси бўлди. Халқни рози қиламан, деб кунни тунга, тунни кунга улаб меҳнат қилаётган улугларимиздан мингдан-минг розимиз. Биз эт-тирноқ, оға-ини қондошлар қўллари-мизни очиб ҳамisha дуодамиз", дейишди улар яқдиллик билан.

Бундай самимий, юракдан чиққан сўзлар ҳаммамизнинг кўнгилларимизни ич-ичидан нурлантириб турарди назаримизда!

Сирождиддин РАУФ,
Ўзбекистон Ёзувчилар
уюشمаси аъзоси

ЭЛ ҲАМ ЭЛЛАР ҲАМ РОЗИ

си қардошларимиз учун ҳам долзарб масала экан. Шу боис, улар ўзбек жамоатчилигининг мазкур соҳадаги муносабатларини умумий муаммонинг ягона ечими сифатида ўрганишмоқда.

– Тили, дини, макони бир икки элми, урф-одатларимиз, мақсад-муддояларимиз ҳам бир-бирига ўхшаш, – деди Қирғизистон Ёзувчилар миллий иттифоқи раиси Акбар Рискүлов. – Мамлакатимиз ўртасида ҳамжиҳатлик, халқларимиз орасида аҳиллик бардавом бўлишини, устоз адиблар асос солган қўлдан адабий аъёнлар давом этишини барчамиз истаймиз. Икки давлат ижодкор зиёлиларининг учрашуви ўз мазмун-моҳияти билан ўзбек ва қирғиз халқлари ўртасидаги дўстликни, инқиликни янада жипслаштиришга хизмат қилади.

Ўтган асрнинг олтинчи йилларида устоз Миртемирнинг Қирғизистонда ойлаб ижодий сафарда бўлиб, қирғиз миллий менталитетини бевосита чуқур ўргангани, бунинг шарофати билан "Манас" эпоси таржимаси устида иш бошлаганидан яхши хабардоримиз. Бугунги кун таллаби биздан ана шундай қўлдан аъёнларни яна тик-

барча халқлари адабиёти катори, қирғиз сўз санъати намуналарини ҳам янада кўпроқ таржима қилишимизга асос бўлади. Шу маънода "Шарқ юлдузи" ва "Ала-Тоо" журналларининг махсус сонларини ўзбек ва қирғиз адабиёти намуналари асосида чоп этишга келишиб олинди. Ўш вилоят губернаторлиги ва Республика миқёсидаги Ўш шаҳар мериясидаги қабул ма-

росимлари ҳам қизғин ва самимий руҳда ўтди. Ҳамкорлик алоқаларининг янги босқичга кўтарилаётгани одамларнинг бир-бирига меҳр-мухаббатини кучайтираётгани баробарида, икки эл турмуш тарзида, фикр-қирғида муҳим ўзгаришлар юз беришига ишонч туйғусини уйғотаётгани таъкидланди. Ўш педагогика университети ва шаҳар марказидаги ўрта мактабда бўлиб

ўтган тадбирларда иштирок этган ижодкор зиёлилар, олим ва санъаткорлар бунинг алоҳида эътирофи бўлди.

Халқаро миқёсда Президентимизнинг Марказий Осиё давлатларига расмий ташрифлари, Тошкентда Афғонистон бўйича "Тинчлик жараёни, ҳафсилик соҳасида ҳамкорлик ва минтақавий шериклик" мавзусида ўтган халқаро конференция таҳлилига оид фикр-

► ҲАМКОРЛАРИМИЗ

Мамлакатимизда иқтисодий либерализациялаш ва модернизациялаш борасида салмоқли ишлар қилинмоқда. Айниқса, қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатларнинг мустаҳкамланаётгани савдо-сотиқ ва экспорт ҳажми ўсишига, ўзаро манфаатли иқтисодий алоқаларнинг ривожига асос бўлмоқда.

Ўзбекистон Республикаси товар-ҳом ашё биржасида Қирғизистон фонд биржасининг делегацияси билан учрашув бўлиб ўтди. Унда ЎзРТХБ АЖ ҳамда Қирғизистон фонд биржаси ўртасида ўзаро тажриба алмашиш ва ҳамкорлик масалалари юзасидан келишиб олинди.

Ишчилик «Қирғизистон фонд биржаси» директори раис Абдулатип Султонов, биржа президенти Назар Ниёзов ҳамда мутахассислар, брокерлик идоралари вакиллари иштирок этди.

Тадбирда ЎзРТХБ АЖ Бошқаруви раиси вазифасини бажарувчи Фароҳиддин Ибрагимов бундай учрашувлар икки томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга хизмат қилишини таъкидлади.

Учрашувда «Қирғизистон фонд биржаси» ЕАЖ раҳбари товар сегментда биржа савдоларини ташкил этишда тажриба алмашиш ва икки мамлакат биржалари ўртасида ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантиришнинг қайд эти. Жумладан, тез орада Қирғизистон фонд биржасида товар-

UZBEK COMMODITY
EXCHANGE

ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

ҳом ашё ресурслари билан биржа савдоларини ташкил қилиш учун алоҳида товар секцияси ташкил этилишини таъкидлади.

Соҳа раҳбарлари томонидан ҳамкорлик битими имзоланди. Ҳужжатга кўра, электрон биржа савдоларини ташкил этиш бўйича ЎзРТХБ тажрибасини ўрганиш; Қирғизистон фонд биржасида товар секциясини ташкил этишга қўмаклашиш; Биржа савдоларида Қирғизистон Республикаси-га экспорт қилиш учун Ўзбекистондаги ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг тайёр маҳсулотларини жалб қилиш; Биржа савдоларида цемент ишлаб чиқарувчи Қирғизистон компанияларини, шунингдек, Ўзбекистонда ишлаб чиқариладиган ёки зарур миқдорда ишлаб чиқариладиган кўмир

маҳсулотлари ва бошқа қурилиш материалларини жалб қилиш; маҳаллий товар ишлаб чиқарувчиларнинг экспорт ҳажминини ошириш мақсадида Қирғизистон Республикасида ЎзРТХБ савдо майдончасини очиб имкониятларини ўрганиш қайд этилган.

ЎзРТХБ АЖ вакиллари меҳмонларни биржа фаолияти ва техник инфратузилмаси, шунингдек, биржанинг ривожланиш истиқболлари билан таништиришди. Хусусан, биржанинг электрон савдо платформалари ҳақида тақдимот ўтказилиб, иштирокчилар реал вақт режимида биржа савдолари олиб борилишини кузатишди. Ўзбекистон товарлари экспорти амалга ошириладиган валюта савдо майдончаси фаолияти тўғрисида маълумот берилди.

– Давлатларимиз раҳбарларининг ўзаро манфаатли келишувлари ўз самарасини бермоқда, – дейди Қирғизистон фонд биржаси ЕАЖ президенти Назар Ниёзов. – Бугунги учрашувимиз ҳам ана шу дўстона алоқалар мевасидир. Шу пайтгача икки давлат савдо биржалари ўртасида тўғридан-тўғри алоқа йўқ эди. Келишувимиз, ўз навбатида, мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар мустаҳкамланиши, савдо ҳажмининг ўсиши, қардош халқлар, тадбиркорларнинг янада яқинлашувига хизмат қилади. Ўзбекистонлик ҳамкасбларимизнинг биржа савдолари бўйича улкан ютуқлари кўлга киритаётгани бизга катта тажриба мактаби бўлади.

Ш.ШОХИДОВ
(Фото)

Давлат харидлари: ЎЗГАРИШЛАР КАТТА

Миллий матбуот марказида Электрон давлат харидлари очиклиги ва самарадорлигини таъминлашнинг янги механизмларига бағишланган матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви агентлиги, Ўзбекистон Республикаси товар-ҳом ашё биржаси АЖ ходимлари ва журналистлар иштирок этди.

Анжуманда жорий йил 9 апрелда Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан имзоланган «Давлат харидлари тўғрисида»ги қонуннинг мазмун-моҳиятига алоҳида тўхталиб ўтилди.

– Бу қонун давлат харидлари соҳасидаги муносабатларни тартибга солиб, уларнинг очиклиги ва шаффофлигини, тадбиркорларнинг рақобат қурашувини таъминлайди, – дейди Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви агентлиги бўлим бошлиғи Ўткир Гадов. – Қолаверса, давлат бюджетни, марказлаштирилган мабдалар ва давлат улугишга эга бўлган корхоналар мабдаларидан самарали фойдаланиш учун имконият яратди. Қонун қабул қилинишидан аввал мазкур соҳа ўттиздан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар билан тартибга солинган, лекин давлат харидларининг яхлит тизими мавжуд бўлмаган. Кўп босқичли келишишлар ва тақдорловчи тартиб-таомиллар коррупция учун шароит яратган ва ортиқча оворатгарчиликларга сабаб бўлган. Эндиликда буларнинг барчаси енгиллаштирилди.

Қонунга кўра, агентлик давлат харидлари соҳасида ваколатли орган ҳисобланади. Республика товар-ҳом ашё биржаси эса агентлик томонидан махсус ахборот порталининг оператори этиб тайинланиши қўйилмоқда.

Тадбирда биржанинг янги портали, яъни xarid.uz тақдими ўтказилиб, унда ЎзРТХБ АЖ Электрон тижорат ва харидларни ташкиллаштириш бўлими бошлиғи Жасур Эркинов тизимда бўлаётган ўзгаришлар ҳақида батафсил маълумот берди.

– Xarid.uz ахборот портали орқали давлат харидлари шаффофлиги ва очиклиги таъминланиб, порталда қўйилаётган барча харидлар ҳақидаги маълумотлар батафсил чоп этилади.

Давлат харидлари электрон дўкон ва бошланғич нархни пайсга қўйишга қаратилган аукцион электрон шаклда ўтказилади. Мазкур тизимда нархлар сўрови қўлланилиб, ушбу механизм кидирилаётган товарнинг нисбатан паст нархини аниқлаб беради. Бу жараён атти 48 соат вақт олиши асосида буюртмачилар харидни имкон қадар қисқа муддатда амалга оширишлари мумкин. Савдо қилиб эса электрон тизимга келиб тушган нарх тақсифларини таққослаш асосида автоматик тарзда аниқланади. Буюртмачи ва етказиб берувчи ўртасидаги шартнома миқдорининг шахсий электрон кабинетда тузилади.

Шунингдек, янги тизимнинг ишлаб чиқиш чоғида асосий этибор тадбиркорлик субъектлари учун бир қатор қўлайликлар яратишга қаратилди. Биринчи навбатда буюртмачилар ва етказиб берувчилар фақатгина солиқ органларининг электрон рақамли имзоси (ЭРИ) ёрдамида

электрон харидларда иштирок этадилар. Бу эса қовозбозлик, бюрократизм ва коррупцияни бартараф этишга хизмат қилади. Товари харид қилиш ҳақидаги эълонни чоп этишдан бошлаб, то буюртмачи ва етказиб берувчи ўртасидаги шартнома тузилгунга қадар бўлган барча босқичлар электрон шаклда олиб борилади. Бу эса харидларни амалга ошириш жараёни ва уларнинг натижаларига таъсир этиши мумкин бўлган инсон омиллини қисқайтади.

Бундан ташқари, «XARID» электрон тизимига илк бор биржанинг Ҳисоб-китоб клиринг палатаси орқали битимлар ижросини кафолатлаш амалиёти киритилди. Электрон харидларда иштирок этиш учун томонлар аванс мабдаларини киритиш талаб этилади. Буюртмачи ёки етказиб берувчилардан бири шартнома шартларини бажармаган тақдирда, аванс тўлови жабрланувчи фойдасига ўтказилади. Бундан ташқари, шартнома шартларини бузган етказиб берувчи нисфосиз етказиб берувчилар реестрига киритилади ва 3 йил давомида электрон харидларда иштирок этиш имкониятидан маҳрум бўлади.

Айни вақтда янги электрон тизимда 3 мингга яқин иштирокчи аккредитациядан ўтган ва электрон дўконда эса 1,6 мингдан зиёд товар қўйилган. Савдо иштирокчилари учун қўшимча қўлайликларни яратиш мақсадида миқдорларни рўйхатдан ўтказиш механизми соддалаштирилди ва давлат харидлари иштирокчиларини қону тун қўллаб-қувватлаш хизмати ишга тушди.

Бобур ЙЎЛЧИЕВ

Бошлангич
1-бетда

"Совет Ўзбекистони" газетасининг 1988 йил 23-24 январь сонларида "Правда" газетасидан таржима қилинган "Сирли салтанат" ва "Олтинга ҳирс қўйган газандар" мақолалари кетма-кет чоп этилган. "Правда"нинг махсус мухбирлари Г.Овчаренко ва А.Черненко газетанинг 1988 йил 17 июль сонидида "Колонна", 30 август сонидида "Куёв ва унинг ҳамто-воқлари" мақолаларини эълон қилади. Г.Овчаренко "Правда" газетасининг 1988 йил 3 ноябрь сонидида "Конун мантқиқи қатъийдир" мақоласи билан чиқади. В.Артемюковнинг шу газетада 1988 йил 12 сентябрь сонидида чиккан "Ўзгаришлар — ҳашар йўли билан" мақоласи "Қишлоқ ҳақиқати" газетасида ҳам эълон қилинган. "Правда"ни ҳамкасбимиз эски ўйини такрорлайди — Ш.Рашидов муҳолифларини мадҳ этади.

Бу мисоллар — денгиздан томчи. Бир сўз билан айтганда, Шўроларнинг марказий матбуоти, хусусан, "Правда" Гдлян бошлиқ гуруҳининг минбари бўлган де-йишга асосларимиз бисёр. Умуман, 1984 — 1990 йилларда Ўзбекистон ва ўзбек халқи ҳақида марказий матбуотда чоп этилган ҳақоратомуз мақолаларнинг фақат номини санаб чиқиш учун бир тадқиқотчи камида олти ой тер тўкиши керак.

Г.Овчаренко "Олтинга ҳирс қўйган газандар" мақоласида ёзишча, "СССР Бош прокуратури ҳузуридаги ўта муҳим ишлар бўйича терговчи Тельман Гдлянга 1983 йил ёзида гуруҳини йиғиш ва Бухорога учиб топирилди. Бу ерда минглаб сўм порани олаётганда область ички ишлар бошқармаси ОБХСС бошлиғи, милиция подполковниги А.Музаффаров Давлат хавфсизлик комитети ходимлари томонидан ушланган эди".

Мақолада Ўзбекистонда тармоқ отиб кетган мафия, рэкет, ёлланма қотиллар мавжудлиги, уларнинг "маънавий раҳбарлари" борлиги ҳақида сўз юритилади. Ростини айтганда, мақола руҳи ва ундаги сўзлар ўзбек ўқувчисига таниш эмасди. Бунинг устига, ростини-ёлланма, муҳбир Гдлянга Ўзбекистонда суиқасд қилмоқчи бўлишди, деган даъвои ҳам айтиди. КПСС Марказий Комитетининг наشري бўлган "Правда" газетасида чиккан бу гапларга ишонмай бўладими ўша пайтда? Бунинг устига, СССРнинг барча теле ва радио каналларида "Ўзбек мафияси" акс этган лавҳалар тинимсиз айланиб ётган бўлса, Тўфондай, ёпирилиб келаётган фитнанинг охири беш ой эмас, бир йил эмас, беш йил давомида ҳам кўринмас...

Бу бағрикенг халқ қутурган дарё ва сойни кўп кўрган ва корини қилиб улардан қутилган. Аммо суянган ҳукуматини унинг раҳбарлари кутурса нима ҳам қилиши мумкин? Кимга бош уриб боради? Ким уни юпатиб, қўлтигидан олди?!

Кўчирма:

"Айни пайтда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидан гуруҳа беш йилдан бери нима билан шуғулланипти, у ўз ишини тугаллайдиган пайт келмайдими, ахир халқни "террор" қилиш етар, деган сабаблар чиқа бошлади. Тельман Хоренович республикадаги вазиятни, маънавий микромуҳитни жиноятчиликнинг ятроқларини эмас, унинг илдизларини қилиб ташлаганди-дагина ўнглаб олиш мумкин деб исботлай-исботлай чарчади".

1988 йил саврининг 9-куни (давлатчиликчимиз ва миллий адабиётимиз тарихидаги қутлуғ сана — О.Т.) Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси иш бошлади. Анжуман билан боғлиқ материаллар "Совет Ўзбекистони" газетасининг 1988 йилги 84-, 85-сонларида чоп этилган. Сессияда сўзга чиккан Ўзбекистон фанлар академияси вице-президенти Эркин Юсупов ҳамма салбий ҳодисаларни миллий ва маҳаллий ҳусусиятларга боғлаш мутлақо хато тушунча эканини айтиб, қуйидаги маълумотни келтирди:

"70 — 80-йилларда Ўзбекистонда порахўрлик авж олиб кетганлигини фақат маҳаллий, миллий ҳусусиятлар, феодализм, патриархал ўтмиш қолдиқларининг мавжудлигидан деб тушунириш, менимча, тўғри бўлмас керак. Фактлар ва партия ветеранларининг хотиралари шундан далолат берадики, урушдан илгари Ўрта Осиё ва Қозғоғистонда ўтмиш сарқитларни ҳали қишлоқ турмушида ва олма онгиди ҳозиргига қараганда янада чуқурроқ бўлган бир даврда порахўрлик тўғрисида камдан-кам кишилар тасаввур қилар эдилар".

Э.Юсуповнинг бу чиқиши ўша даврга нисбатан жасорат, яна ҳам аниқроғи, Ўзбекистон ва ўзбек халқи шаънига кунда-кунора такрорланиб турган разолатга қаратилган зарба эди. Қолбўки, у даврда қаттол сибсат қилиш ҳақида ўйнаб турар, Марказ кўрсатмасига жиндий ола қараган одам "ҳақ"ни олмасдан қолмас эди. Афсуски, бу каби чиқиш "десангчи"лар ва уларнинг раҳнаомларига чивин қаққанчалик ҳам тасир кўрсат-

майд. Тошкентдаги сессиядан йигирма кун ўтиб, Москвада СССР прокуратурасида жиноятчиликка қарши кураш мавзусида учрашув бўлди. Рёкорликнинг намоёнишига айланган маъмур тадбир якунида Ўзбекистонда порахўрлардан кейинги икки ой ичидагина тортиб олинган 8 миллион сўм қороз пул, тилла танга, қимматбаҳо тош ва безаклар кўрғазмага қўйилади. Камига, "жиноятчи" халқ вакилларидан бойликларни тортиб олишга бағишланган ҳужжатли фильм ҳам намоёниш қилинади.

"Аминманки, бизга жуда қаттиқ қаршилик кўрсатилмаганида бундан ҳам кўпроқ бойликларни тортиб олишимиз мумкин бўлар эди", — дейди СССР Бош прокуратури ҳузуридаги алоҳида муҳим ишлар бўйича терговчи Тельман Гдлян.

Бу жиноий гуруҳ кирдикорлари ва улардан азият чекканлар ҳақида мустақиллик йилларида ҳуқуқшунос Виктор Ильохиннинг "Қабоҳат ёҳуд..." "Ўзбеклар иши" деган уйдирма хусусида" ҳужжатли асси, ёзувчи Исфандиёрнинг "Иркироз ёҳуд генераллар ўйини" романи, ҳуқуқшунос, жабрдида Тоштемур Қарамоновнинг "Иблис исканжасида 1643 кун" номли ҳужжатли романи, атоқли журналист ва маданият арбоби Аббосхон Усмонов муҳаррирлик қилган "Қабоҳат салтанати" рисоласи ва бошқа ўнлаб мақола ва суҳбатлар эълон қилинган. Биз бу ўринда номлари санаб ўтилган асарлар ва уларда айтилган фикрларни такрорламоқчи эмасмиз. Аммо тўпламларга кирмаган ёки кейинчалик эълон қилинган айрим мақола ва материалларга қисқача тўхталиб ўтамиз. Чунки бу мавзунинг бутунлай четлаб ўтиш мумкин эмас: даврнинг сиёсий-маънавий манзараси кемтик бўлиб қолади.

Proza.ru сайтида асли тожикистонлик, юридик фанлари номзоди Абдужаббор Абдужалиловнинг "Гдлян — Иванов коррупциядан рёкорликка" ("Гдлян — Иванов фарисеи от коррупции") сарлавҳали мақоласини ўқиб қолдим. Муаллифнинг айтишича, Гдлян — Иванов гуруҳида терговчи сифатида Ўзбекистонда бир муддат фаолият олиб борган. Мақоланинг ёзилишига Николай Иванов сабаб бўлибди. Нега дейсизми?

Кўчирма:

"Кеча бешинчи каналда давлат Думасининг собиқ депутати Николай Ивановнинг коррупция муаммоси ҳақидаги узундан-узқоқ интервьюсини кўрдим. Ивановнинг серзавқ, танқидий нутқи шу қадар таъсирли эдики, эшитиб туриб, уни таниёлмай қолдим. Ўтган ишларни қавлаш тарафдори эмасман, аммо Николай Ивановнинг ўтмиш ҳаётидаги айрим лавҳаларни, шу билан бир қаторда, унинг собиқ устози ва ҳозирда дўсти — Тельман Гдлян ҳақида ўқувчиларга сўзлаб беришга аҳд қилдим. Гдлян ва Иванов — бу ҳаётиимизнинг бир саҳифаси. Мен одамларнинг кунлардан бирида "Э, Абдужалилов! Уям аналлардан бири-да..." деган тавассили эшитишни истайман". (Таржима бизники — О.Т.)

А.Абдужалилов Тельман Гдляннинг "Ўзбеклар иши"га раҳбарлигини СССР Бош прокуратурасида тергов бўлимининг бошлиғи, ҳамюрти Герман Каракозов орқали қўлга киритганини ёзди. Маълум бўлишича, Каракозов Гдлянни доимо қўллаб-қўлтиклаб юрган, Иванов эса, Мурманск вилояти прокуратурасининг бор-йўғи оддий ходими бўлиб, тергов гуруҳига азбаройи Гдлянга танишлиги туфайли қўшилиб қолган.

Кўчирма:

"1983 йилнинг декабрида Гдлян гуруҳида ишлаш учун юборилдим. Тошкентга келганимда кун кеч бўлганди. Тергов гуруҳи Ўзбекистон ССР ДХК (КГБ) биносида жойлашган экан. Ўшанда бу гуруҳ 12 кишидан иборат эди. Гдлян Ивановни "жасур ўринбосарим" деб таништирди. Эсимда, кўриб ҳайрон қолганман. Ўта муҳим ишлар бўйича терговчи иш юзасидан СССР прокуратурасидан бошқа ҳеч кимга бўйсунмас эди. Прокуратуранинг оддий ходими бўлган Иванов эса "жасур ўринбосар" сифатида менга ҳам топширқлар беради.

Иванов ўша кунни кечқурун хонасидаги сейфдан бир ишча ароқ олиб очди. Учөөлон ичдики. Гдлян (унинг лақаби "Хренович" эди) қиладиган ишларини тушунирди ва бир нечта қамқоққа олинганлар ишини менга топширди. Ўшанда билдимки, Николай Вениаминович Иванов (лақаби "Соқол", "Супуриги", "Югурдак") гуруҳда ҳеч қандай иш қилмайд. У ҳам "раҳбарият кўрсатмаларини бериш" билан шуғулланади. Тергов фаолиятида бундай ҳоллар, одамий бўлгани учун кўпмат эътибор қилмайм.

Мен "Ўзбеклар иши" бўйича барча иқир-чиқиларни тавсифлаш ниятим йўқ. Бу қизиқ эмас. Фақат бир нарсани айтиб ўтишни шарт деб биламан. Мен гуруҳга келиб қўшилишим билан, Грузия прокура-

турасининг ўта муҳим ишлар бўйича терговчиси Мошишвили фаолиятини тугатиб, ортга қайтди. Мен у билан бирга Ленинградда малака ошириш курсида ўқиганман. Аэропортда ёлғиз қолганимизда у қўлогимга секин шивирлади: "Абдужалилов, бу иш бизга тўғри келмайд. Хреновичдан узоқлашиш йўлини топ. Бунинг охири вой!"

Гдляннинг "Буларнинг ҳаммасининг орқаси нотоза. Дуч келганини обориб тикиб қўявер. Хато қилмайсан", деган гапи машҳур иборага айланиб кетганди. Хар қандай жиноий ишни тергов қилишнинг ўз қонун-қоидалари бор. Аммо бу ерда ҳеч қандай қонун-қоида йўқ эди. Ўзбекистон прокуратури Бўрихўжаев имзо чеккан қамқоққа олиш тўғрисидаги санкцияларда ҳатто айбдорларнинг исм-фамилияси ҳам кўрсатилмасди. Гуруҳ аъзоси, Гдляннинг юртдоши Альберт Карташян бўлса, гумондорлардан ўзи истаган маълумотни ола билишдан фахрланиб юрарди.

Тинтув пайтида озик-овқат маҳсулотларини олиб қўйиш мумкин эмас, дўконлар ҳам мусодара қилинган маҳсулотларни қабул қилмас эди. Лекин, ҳеч қандай назорат йўқлиги туфайли, тинтув чоғида қўлга киритилган ўнлаб қўти ароқ ва коньяк тергов

гуруҳи аъзоларининг хар кунги кечки зиёфат дастурхонидида "йўқ қилиб" ташланарди.

Тергов гуруҳи иш услубига бир мисол: айбдорлардан бирининг иши бўйича

Гдляннинг "Буларнинг ҳаммасининг орқаси нотоза. Дуч келганини обориб тикиб қўявер. Хато қилмайсан", деган гапи машҳур иборага айланиб кетганди. Хар қандай жиноий ишни тергов қилишнинг ўз қонун-қоидалари бор. Аммо бу ерда ҳеч қандай қонун-қоида йўқ эди. Ўзбекистон прокуратури Бўрихўжаев имзо чеккан қамқоққа олиш тўғрисидаги санкцияларда ҳатто айбдорларнинг исм-фамилияси ҳам кўрсатилмасди. Гуруҳ аъзоси, Гдляннинг юртдоши Альберт Карташян бўлса, гумондорлардан ўзи истаган маълумотни ола билишдан фахрланиб юрарди.

тинтув далолатномасида амир даврида зарб қилинган, икки банкга жойланган 812 донга тилла танга олингани қайд этилган эди. Бу иш бўйича тинтув ва мусодарани Гдлян ва Иванов ўтказган. Аммо кейинчалик қўлга олинган шахс билан суҳбат ўтказганимда, у менга: "Абдужаббор, биламан, сен уларга ўхшаймансан. Лекин айтиб қўяй, тилла тангалар 1000 донга эди. Хар бир банкга 500 талдан солинган. Улар далолатномада қамайтириб кўрсатди. Менга энди фарқи йўқ. Лекин билиб қўй. Улар ўмарияпти. Белқурак билан ўмарияпти", — деди". (Таржима бизники — О.Т.)

А.Абдужалиловнинг мақоласи гафлатда қолган эл бошига дўний келган гаюр тўда — Гдлян — Иванов гуруҳининг асл қиёфасини кўрсатувчи муҳим бир ҳужжатдир.

Халима Худойбердиева "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасининг 1989 йил 14 апрель сонидида чоп этилган "Кўнгил кўзи" мақоласида изтироб билан: "Матбуотда республикада пахта масаласи бўйича қамалган юзлаб одамларнинг беғунохлиги... аниқланганлиги ва қамқоқдан бўшатилганлигини эшитганимда юрагим орқага тортиб кетди. Суянайма, қуёнайма! "

Бу руҳий азоб, йўқотишларнинг хунини ким тўлайди? Демак, яна газеталар ёзганида "хато қилдик". Бу хатони қимлар қилди, мақсадлари нима эди уларнинг? Йўл қўйган хатолари учун қандай жаза чоралари кўриляпти? Мана шу саволлар жавобсиз қолаверар экан, биз навбатдаги хатоларга йўл қўяверамиз" деб ёзди. Хафталикнинг 1989 йил 9 июнь со-

нида "Советская Россия" газетасида бо-силган "Далолат" мақоласи Ёкубжон Хўжамбердиев таржимасида эълон қилинган. Мақолада Т.Гдлян бошлиқ тергов гуруҳининг қонунга зид хатти-ҳаракатлари ва иш услублари билан келишишни истамаган тергов ходимларининг гувоҳликлари берилган.

Ўзкомпартиянинг IV пленумида республиканинг собиқ раҳбари И.Усмоновхўжаев (Аллоҳ раҳмат қилсин!) "1986 йилда раҳбар ходимлардан салкам 750 киши, шу жумладан, 8 обком секретари, шаҳар, район партия комитетларининг 100 секретари, шаҳар ва район ижроия комитетларининг қирқ раиси, министрликлар ва идораларнинг 18 раҳбари алмаштирилди", дейди. Бу — бир йиллик "натижа". Беш йиллик умумий манзара эса жуда ҳам аянчли эди. "Ёш ленинчи" газетасининг 1991 йил 11 июнь сонидида фикра, уруш ва меҳнат фахрийси Нуриддин Муҳитдиновнинг (Аллоҳ раҳмат қилсин!) "У кунлар қайтмасин" деган ўйлари босилган. Собиқ биринчи котиб келтирган маълумотларга кўра, Марказқўмнинг XVI пленумидан сўнг, яъни 1984 йилдан 1989 йилгача Ўзбекистонда 57,5 минг ёки фирка органлари номенклатурасига кирувчи ходимларнинг 74 фоизи ўзгартрилган. Ком-

мактуб ва мақоласини Махмуд Саъдий таржимасида эълон қилади. Қуйида "Гдлян билан Ивановнинг тергов гуруҳи тўғрисида" деб номланган мақоладан парча келтирамиз:

"Ўзбек бўлиб туғилганим ва республика билан узқоқ йиллик алоқаларим туфайли аччиқ аламга тўлиб айтманки, ҳозирги пайтда мамлакатда адолатнинг турли-туман шаклларида оёқ ости қилиниши ва оддий одамлар мангу ахлоқий қадриятларининг топталиши учун Ўзбекистондан қўлайроқ бошқа бирор жой топиламан керак.

Ўрта Осиёдаги ривожланган феодализм бировларни шу қадар тупроққа қориб ташлаб, бошқа бировларга шу қадар қатта, чексиз-чегарасиз эрк-ихтиёр бериб қўйдики, натижада, юқоридан бўлган хар қандай тазйиқ-таҳдид Оллоҳнинг иродаси тарзида қабул қилина бошлади, бу ҳолат одамга айланди. Шу йиллари милиция ҳокимияти хар қандай хону амирлар ҳокимиятидан ҳам ўтиб тушди, у тобора юқори жойлар билан қатнашиб кетди.

Хар қандай оддий одам ҳуқуқни ҳимоя қилиши лозим бўлган органларда ҳамма иш сохта гувоҳликлар асосида олиб борилиши, шунинг учун энг ахиш йўл қил-

маган гуноҳни бўйинга олиш эканини биларди.

Ана шундай вазиятда Гдлян гуруҳи юқоридан қуйиғача, кимнинг устидан бўлмасин, хоҳлаганча фош қилувчи материаллар тўплай олди. Албатта, қўшимчаси билан.

Мисоллар келтириб ўтирмайман, уларни менсиз ҳам гувоҳлар ва жабрланганлар келтирадилар. Гап бошқа ёқда. Гдлян билан Иванов фаолияти атрофида энг нуфузли оммавий ахборот воситалари муттасил ва изчиллик ишичириб, жаза-вага берилиб кўтарган шов-шувлар хар қандай кишини лол қолдирарди.

Терговчиларнинг қонунсиз ҳаракатларидан ва матбуотнинг андишасизлигидан топталган миллий тўйгулар ҳақида эслатишга хар қандай уриниш жиноятчиларни ҳимоя этиш тарзида қабул қилинди. Маҳаллий сиёсатчилар, бир томондан, "қадрлар масаласи" беғоналар қўли билан ҳал қилинаётганидан қувондилар, бошқа томондан эса, Москвада уларни "нотўғри тушунишлари мумкинлиги"дан кўрқардилар. Бу ҳақсизликлар халқнинг тақдирини қандай оқибатлар келтириб чиқариши, кишилар онгидида қандай эрилишлар содир этиши тўғрисида тавашш чекувчи кимса топилмади.

Авал эса олганимдек, ҳозирги ишлардан бир йил муқаддам, "Известия"га бир мақола таклиф қилганим, унда Каракозов ва Гдлян танқид остига олинганди. Ундан ҳам илгарироқ журналистларнинг бир қатта кенгашида бу ҳақда бир соатга яқин гапирган эдим. Тавсири эса — нул...

Ўзбекистоннинг обрўсизлантирилгани, ўзбек халқининг тухмад тоши остида қолгани ўша даврда Марказий матбуот саналган газеталарда ҳам эътироф этилган. "Литературная газета" 1988 йилда "Арслон сакради!" туркумида бир қанча мақола ва суҳбат уюштилади. Газетанинг 20 июль сонидида газета шарҳловчиси Юрий Шекочихин ва милиция подполковниги Александр Гуров мусохабаси ўрин олган.

"Ю.Шекочихин: — Александр Иванович, мафия ҳақида гап кетса, негариб барча жозибали мисоллар жанубий худудлардан олинади?"

А.Гуров: — Менимча, бунинг сабабларини иктисодий ҳаётдан излаш керак. Жануб — бу бизнинг Клондайк, (Клондайк — Канадалаги олтинга бой

хулуд. — О.Т.) Салбий ҳолисалар ҳақида гап очилса, негадир нукул Ўзбекистон ҳақида сўзлайдилар. Бу ўринда гап қозда етиштирилган пахта учун мил-диардлаб сўм пул ўнirilанганида, раҳ-барларнинг коррупцияга берилиб кети-ши туфайли республика жар ёқасига ке-либ қолганига эмас, республика ҳалдан ташқари қавлаб текширилгани сабаб Ўзбекистон тилдан тушмай қолди. Гап шунда. Бошқа хулудларни текшириш учун эса қўлимиз қалтак қияпти". (Таржима бизники — О.Т.)

1991 йил сентябрийнинг 2-кунида СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари V съезди бўлиб ўтади. Сентябрьнинг 3-куни СССР Бош прокурори Николай Трубин собик терговчилар — СССР халқ де-путатлари Тельман Гдиян ва Николай Ива-нов устидан очилган жиноий ишни тўхта-тиш тўғрисида қарор қабул қилади. Шу-нингдек, СССР Бош прокуратураси тер-гов бўлими собик бошлиғи Герман Кара-козов ва бошқа кўплаб прокуратура хо-димлари устидан очилган жиноий ишлар тўхтатилади.

Халқимизнинг "Онангни қози зўрласа додингни қимга айтасан..." деган мақоли бежиз эмас. Бу халқнинг бошида бу шўриш ҳам бор экан. Ушбу адолатсизлик тантана-

айтсангиз бас. Ҳаммаёқда ўйин-кулгу, аския...

Йўқ, бунақа эмас. Беш-ўн та ҳаром-товоқни деб юзмиз қора бўлмаслиги керак. Йигирма йилдан бери йўзаса сув тарайман, эрта баҳордан то кеч қузгача тиним билмайман. Аммо ошиб-тошиб кетган жойим йўқ. Фарзандларимнинг бўйи чўзилиб қолди. Сандиқда эса ҳеч вақо...

Келинг, шу ўринда республикамизнинг ўша йиллардаги ижтимоий-иқтисодий ҳаётини бир эсга олайлик. "Пахта иши", "Ўзбеклар иши" деган машғум ҳужжат-ларда минг мартаба тақдорланганидек, бу халқнинг туваги тилладан бўлиб кет-ганмиди? Балки, ростданам қишлоқлар-даги ҳар бир ўзбек дехқони амир Олим-хондек ҳаёт кечиргандир? Бугунги ёшлар биллиши учун бу саволларга тарихчи ва иқтисодчи мутахассислар тўғри ва хо-лис жавоб беришлари лозим.

Иқтисодчи олим Нуриддин Тўхлиевнинг ёзишича СССР "Мамлакат бўйича иқти-содий тараққиёт даражаси тўрт "минта-қа"га бўлинади. Биринчи минтақага Бол-тиқбўйи жумҳуриятлари ва Беларуссия ки-ради. Иккинчи минтақага Россия, Украи-на ва Молдова, учинчи минтақага Қозо-ғистон, Арманистон ва Гуржистон, тўртин-

►ДИЛ СЎЗИ

ОНАХОНГА ТАСАННО!

Ҳажга боришни, Каъбатуллох зиёрати-ни орзу қилмаган мусулмон бўлмаса ке-рак. Шароити бор, насибаси қўшилган, албатта, ҳаж амалларини адо этади. Бу йўлда узоқ йиллар йўғинади. Лекин, энди имкон етди деганда, ҳаж учун йиқ-қан маблағини эҳсон қилиб юбориш ҳам-манинг ҳам қўлидан келавермайди. Ҳатто ўн мартаба ҳажга борган айрим акаларимизни-да!

Яқинда фарғоналик 81 ёшли Зебунисо она Ахмедованинг маҳал-лага ичимлик суви учун саховат қилгани барча ОАВда кенг ёритилди. Онахон ҳаж

зиёрати учун йиққан пулини маҳалла ободлиги учун сарфлабди. Бу яхшиликдан маҳалладошлар хурсанд. "Энди сув ташиб сарсон бўлмаймиз. Ҳатто экинларни ҳам шу сувдан сугорадиган

бўлди", дейди маҳалладош-лардан бири.

Сув чиқариш танга жон бағишладек гап. Бежиз сув келди — нур келди, дейиш-маган. Унинг савоби ҳам чексиз. Сув табиатга тирик-лик, ҳаёт бахш этса, яхшилик қилишлар қалбига эзгулик уруғини экади. Инсон шу эзгулик билан барҳаёт. Жамиятдаги ўрни ҳам ана шу инсонийлиги билан сарба-ланд. Яқинда Хотира ва Қадрлаш қуни Шомоҳмудов-ларни ёд этдик. Уларнинг эзгулиги, бағрикенглиги мана неча йилларки, қишлоқ қалбига нурли туйғулар ўйғотиб келмоқда.

Орамизда ўзига тўқ бўла туриб, яқинлари-дан қизғонадиган, муҳтожларнинг ҳам нонини ейишдан тап тортмайдиган кўплаб топилади.

Бугун элга беминнат хизмат кўрсатаётган юртдошларимиз ҳам бор. Уларнинг эзгу ишлари барчага ўрناк бўлаётир. Хусусан, ижтимо-ий тармоқларда Дима Қайом тахаллуси билан танилиб улғурган риштонлик қалам-кашнинг халқ кутубхонаси оммага зиё таркатмоқда. Ундан ўрнак олиб бошқа хулудларда, маҳаллаларда шу каби халқ кутубхоналари очилиб, маънавиятнинг кенг тарқалишига, элимиз орасида эзгулик уруғини ёйилишига хизмат қилаётир.

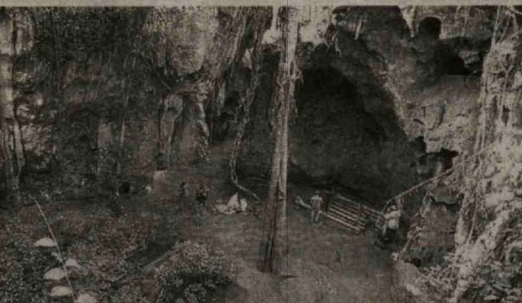
Лекин йўлаб қолсан, киши. Онахон маҳалла су-вунаммосини ҳал қилибди. Аммо нега бошқалар, ма-салан, тадбиркорлар, бош-қа топарман-тиатарман одамлар, фермерлар шу та-шаббус билан чиқмаган? Маҳалладаги мактаб, по-ликликни ҳам онахонга қараб қолгани ажабланар-ди. Ёки бошқалар боқиман-далиқ касалига дучор бўлганми?

Б.МУҲАММАДИЕВ

►БУ ТУРФА ОЛАМ

Қадимий манзилгоҳ

Немис олимлари Кениядаги Панга-я-Саиди ғоридан қадимий одамларнинг манзилгоҳини топишди. Пан-га-я-Саиди ғорлар тизмасининг умумий узунлиги 1000 метрни ташкил қилади.

Ушбу тизма қирғоқдан 15 километр узоқликда жойлашган бўлиб, бу масофа турли даврларда сувнинг баланглигига қараб ўзгариб турган. Тадқиқотчиларнинг фикрича, ғордаги одамлар балиқ тутмаган, балки ов ва термачилик билан шуғулланишган.

Топилма натижасида қўлга киритилган далиллар одамлар ов қуроллари ясашни босқичма-босқич ўлаштиргани ва тошга иш-лов беришни ўрганганини исботламоқда. Мутахассислар Панга-я-Саиди ғорида топишган тош қуроллар бундан 78 минг йил илгари яратилганини, 67 минг йил аввал эса ўқ-ёй тақомиллаша бошлаганини маълум қилишди. Орадан икки минг йил ўтиб, одамлар туяқуш тухуми пўчоқларидан ва денгиз чиганқоқларидан мунчоқлар ясай бошлашган.

Суяк парчаси Рим папасига тегишлими?

асрда оддий инсон мурдасидан фойдаланиб, сохта ном ортти-риш учун шунга ўхшаш уринишлар учраб турганини таъкид-лашмоқда.

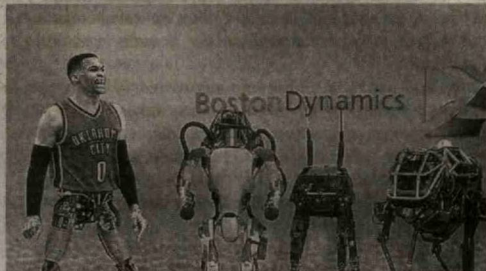
Италиядаги Сан-Клементе-а-Казаурия монастырида яшовчи-лар эса Рим папасига тегишли мурда қолдиқларининг катта қисми мана шу манзилда, озроқ қисми папанинг уйи ўрнида бунёд этилган Римдаги Муқаддас Климент базиликада, шунингдек, Ин-герман Муқаддас Климент монастырида сақланаётганини таъ-кидлашмоқда.

Эълонлар

Тошкент шаҳри Шайхонтоҳур тумани Огаҳий кўчаси 4-уйда жойлашган "BASKO-TEKSTIL TRANSPORT" МЧЖ тугатилади. Ташкилотга тегишли барча даъволар юзасидан қуйи-даги телефон рақамига мурожаат қилишингиз сўралади: (+998 93) 585-93-39.

2019 йилда робот сотуви йўлга қўйилади

"Boston Dynamics" компанияси жорий йилда сотиш учун 100 та робот ишлаб чиқаришни мақсад қилган.

— 2019 йилдан роботларни сотишга киришамиз, — дейди ком-пания асосчиси Марк Райберт. — Сотува қўриниши итга ёта-солдиган тўрт оёқли "SpotMini" роботи чиқарилади. Уларнинг нархи қанча бўлиши эса ҳозирча маълум эмас.

Маълумки, "Boston Dynamics" робот ишлаб чиқаришга ихти-сослашган жаҳондаги энг машҳур компаниялардан биридир. Ком-пания одамлар ва итларга ўхшаш ўз роботларининг синови акс этган видеоларни мунтазам эълон қилиб келади. Ушбу робот-лар эшикларни очиш, юкларни ташиш ва югуришни билади.

"Facebook" криптовалютаси яратиларми?

"Facebook" ижтимоий тармоғи хусусий криптова-лютасини яратишни режалаштираётгани ҳақида "Cheddar" портали маълум қилди.

Мазкур криптовалюта ижтимоий тармоқ доирасида электрон туловларни амалга ошириш учун мўлжалланган. Бунинг учун компанияга бир неча йил керак бўлади. Бундан ташқари, ком-пания криптовалюта ва блокчейнлар устида ишловчи корхона-ларни сотиб олишни лозим.

"Facebook" айна пайта ундан ортиқ ҳодимдан иборат гуруҳ-ни ташкил этиб, уларга блокчейн, майнинг ва криптовалюта айланмасини ўрганишни вазифа қилиб топширган. Ушбу бўлим-га ижтимоий тармоқ вице-президенти, "Messenger" дастурига жа-вобгар Дэвид Маркус раҳбар этиб тайинланган.

Интернет материаллари асосида Х. АҲМАДЖОНОВА тайёрлади.

ҒАЮР ТЎДА

Саксонинчи йиллар газета-журналларини варақлаганда

сига оид "ТАСС" хабари "Правда" газе-тасининг 205-сонидан чоп қилинган.

Хуллас, 1983 йилнинг сентябрийдан 1989 йилнинг май ойига қадар Ўзбеки-стонда фаолият юритган Гдиян — Иванов гуруҳи, юқорида кўрганамиздек, "ҳара-катларида жиноят состави йўқлиги са-бабли" (Оқловни қаранг! — О.Т.) тер-говдан озод бўлади. Бу қарордан норози бўлган Ўзбекистонлик 83 нафар СССР халқ депутати съездга мактуб йўллайди. Шу билан бирга, ноиблар Ўзбекистон про-куроридан Гдиян ва Ивановга қарши жи-ноят иши кўзаб, мустақил тергов ўтка-зишни талаб қилади. Лекин фойдаси қани!

Гулистонлик М.Ахмедовнинг "Бирнинг касри мингга урмасин-да!" мақоласи ("ЎзАС", 1988 йил 20 май) миялат боши-га ёдирилган тухмат топи нақадар оғир эканлигига бир мисол бўла олади.

Кўчирма:

"Тошкент — Москва" поездида кетаётган эдим. Ресторанда хунук бир воқеа юз берди. Тўғриси айт-сам, сафар ҳам татимади. Нима бўлди дег? Овқатланиб бўлгач, официантка ҳисоб-китоб қилди. "Олти сўм 60 тийин деганда қўлига битта ўн сўмлик бердим. "Майдам йўқ эди-я", деб қайтим беришни пайсалга солди. Айбим, "ҳа, майли, қўяверинг", дебман. Мен билан бирга овқатланган купедошим:

— Биродар, қайтим олиш бойвачча-ларга ярашмайди, — деб қолди.

Жаҳлим чиқди.

— Мени бойвачча деб ўйлаётган бўлсангиз янглишасиз, — дедим ран-жиб. — Мен оддий одамман, йигирма йилдан бери далада сувчилик қила-ман...

— Мугомбирлик ҳам эви билан-да, — шеригим истеҳзосини яширмай қўя қолди. — Миллионларни босиб, хумга қўйиб етибсизлар-ку!... Нима, газета ўқимайди, деб ўйлайсизми?

Нафасим чичмага тушиб кетди. Бироздан кейин ўзимга келдим, аммо индамадим. Тортишиб ўтириш бефой-да, дедим-да, қайтимдан ҳам кечдим.

Тортишиб кечқурун бошланди, тонгача давом этди. Москвалик инженер йиғит экан шеригим. Эсли-хушли, бамаъни, аммо биз ҳақимизда-ги фикри чатоқ. Гўё ҳаммамиз бой-ваччамиз. Ҳаёт эрталардагидай: қозон тўла мой, қўйлар сўйилган, палов, қабоб деганингиз мўл! Совға-саломи, марҳамат, размерини

чи минтақага эса Озарбайжон ва Ўрта Осиё жумҳуриятлари қиради. Тасаввур қилинг, биз ана шу охириги минтақанинг ҳам энг сўнгги ўринларидан бирида турамыз.

Яна бир дахшатли мисол. Колхозчи-ларга жумҳуриятимиздаги (1988 йилда) тўланадиган меҳнат ҳақи мамлакат бўйича колхозчиларга тўланадиган ўртача меҳнат ҳақидан 21,5 фоиз камдир. Россиядаги-дан 34,0, Беларуссиядагидан 33,2, Литва-дагидан 49,6, Латвиядагидан 62,5 фоиз-га, Эстониядагидан эса 2 мартадан ҳам кам бўлди".

Ўша йилларда айрим юртдошларимиз юрак ютиб муаммодан сўз очади. Фарғоналик Тохир Тўхтасинов: "Дехқон фақат овизда ёки қозда эмас, амалда ерининг ҳақиқий эгаси бўлиши керак. Инсон ўз меҳнатининг самарасидан тўла баҳраманд бўлмаса, яхши еб-ичмаса, дам олмаса, фа-қат оғир иш қилаверса, яшашдан нима маъно қолади?" дея савол қўяди.

Қизилтепалик И.Бердиевнинг мактуби-ни ҳам шунчаки ўқиб бўлмайди:

"Дехқон томорқасини ривожлан-тиришга, шахсий хўжаликларда чорва маҳсулотлари, мева ва сабза-вотлари етиштиришни қўлайлаштириш-га қачон амалий ёрдам кўрсатила-ди?"

Бу ўтли хитоблар дунёга "Ўғри", "мут-тахам", "порахўр", "боқиманда", деган тух-мат ёрликлари билан таништирилган меҳ-наткаш, мард, очикқўл ва танти халқнинг мустабид тузумга қарата айтган сўрови эди.

Тарихимиздаги қора қунарларни эсга олганимиз, бир томондан фарзандлик бурчимиз бўлса, янада муҳимроғи, зиммамизда ўтишни холис ва ҳаққоний ўрганиш орқали келажақ ҳаётимиз учун муҳим хулосалар чиқариш вазифаси бор. Президентимиз Шавкат Мирзиёев-нинг ўтмишда йўл қўйилган ҳатолардан сабоқ олишга қақираётгани, аслида, огоҳликка даъватдир. Зеро, ўз эркини таниган одамни ва халқни йўлдан оздириб бўлмайди.

ОЛИМ
ТОШБОВЕ,
Ўзбекистон
Республикасида
хизмат кўрсатган
журналист,
филология
фанлари
номзоди

Тошкент вилоятидан
Файрат Садриддинов.

**Саволларга Тошкент вилояти адлия бошқармаси
мутасаддилари жавоб берди.**

Б.ЙЎЛЧИЕВ тайёрлади.

Бобур МУҲАММАДИЕВ

Бошланғич 1-бетда

Хўш, сайёҳлар сони кундан-кунга ошмоқда, биз эса туристлар оқимининг янада кўпайишини истаймиз. Аммо сайёҳлар учун яратилган шароит, тақдим этилаётган хизматлар билан туризмни ривожлантира оламизми? Умуман, сайёҳлар борадиган асосий жойларда меҳмонлар истагини ўрганиб, шунга мос шароит яратиш борасида кўрилаётган чора-тадбирлар талаблар даражасидами?

Журналист Анвар МУСТАФОКУЛОВ қадим шаҳарда ана шу саволларга жавоб излайди.

да ўтказиладиган «Шарк та-
ронали» халқаро мусика
фестивалига қаратилади.
Мажмуа маъмурияти ташаб-
буси билан яқинда ушбу мас-
канда йигирма кишилик
фольклор ансамбли иш бош-
лаганини олқишлаймиз. Сай-
ёҳлар ҳар оқшом мазкур жа-
моанинг чиқишларини интиқ
кутадиган бўлди. Аммо бу-
нинг ўзи етарли эмас. Бу
ерда бутун дунё халқлари
чолғу асбоблари музейи таш-
кил этилса, сайёҳлар бир умр
эсдан чиқмайдиган таассурот-

10 мингдан ортиқ киши таш-
риф бўюради. Ўриндиклар
сони эса бармоқ билан са-
нарли. Амир Темур макбара-
сида ҳам аини ҳолат. Регис-
тон мажмуасидан Шохи Зин-
да зиёратгоҳига Ислоҳ Ка-
римов кўчаси орқали шёда
ўтаркансиз, дарахтлар сояси-
да ўнлаб одамлар ўтиргани-
га гувоҳ бўласиз.

Яна бир масала. Ноқулай
бўлса ҳам айтиш керак. Амир
Темур макбарасида ҳожатхо-
нада доим навбат. Ахир, сай-
ёҳлар учун энг муҳим шароит

сайёҳларга фотосессия ҳақини
сураткашлар истаган нархда ай-
тади. Бу борада аниқ тартиб
ҳозирча Регистон мажмуа-
сида йўлга қўйилган, ҳоло.

ТАРИХИЙ ОБИДАЛАР КЎЗДАН КЕЧИРИЛДИ, КЕЙИНЧИ?

Мутахассислар бир неча
йилдан буён сайёҳларни Са-
марқандда кўпроқ «ушлаб ту-
риш»нинг фойдаси ҳақида
гапиришади. Тўғри, келаётган
сайёҳларнинг аксарияти бир
кунда тарихий объектларни
кўздан кечириб бошқа шаҳар-
га ўтиб кетади. Агар улар яна
бир кун шаҳарда қоладиган
бўлса маблағ тушуми ҳам бир
неча баробарга ошади. Муам-
мо шундаки, аксарият сайёҳ-
лар бир кундан ортиқ шаҳар-
да қолишни истамайди. Нега?

Тасаввур қилинг, сайёҳ-
сиз. Дам олиш, бир дунё
таассуротлар олиш учун
Самарқандга келингиз.
Тарихий жойларни айданиб
чиқингиз. Айтингчи, кеч
бўлгач, зерикиб қолмаслик
учун вақтинчалик қандай
ўтказган, қасрга борган
бўлардингиз? Муаммо ана
шунда. Юқорида Регис-
тонда фольклор ансамбли
иш бошлаганини айтдик.
Аммо шаҳарнинг бирор
жойида кечаси сайёҳлар
бориши мумкин бўлган,
таклиф этиладиган кўнгло-
чар гўша йўқ. Ҳеч бўлма-
ганда, бирор театр оқшом
ҳам ишласа ёки Алишер
Навоий истироҳат бонди
шеърхонлик ўтказиб
шор байтлари чиройли
тарзда айтиб турилганда
ҳам бир-икки кизикувчи
топиладими.

— Самарқандни бутун
дунёда Амир Темур давлати
пойтахти деб билишади, —
дейди Регистон мажмуа-
си директори Бехрўз Маруфий. —
Энди тасаввур қилинг, Буюк
ипак йўлида қадимий ша-
ҳар номли бир макан ажра-
тилиб, тўлиқ бино ва иншо-
отлар қадимий услубда
қурилса, кўчаларда навкар-
лару, миршаблар, ҳунарманд-
лар кезиб юрса, макан де-
вор билан ўралиб, атрофда
хоҳуз, миллий чойхоналар
ишлаб турса. Ана шунда бу
ерга келган сайёҳ, ўзини
Амир Темур замонига тушиб
қолгандек ҳис қилади. Биз
бу борада бир қатор таклиф-
лар ишлаб чиқмоқдамиз.

ТОЙЛОҚДАГИ КЎРИК

Яна бир масала. Шуниси
этиборлики, қўшни давлат-
лардан келадиган сайёҳлар
оқими ошган сари Самар-
қандда тиббий ва агротуризм
ҳам ривожлана бошлади. То-
жикистонлик меҳмонлар Той-
лоқ туманидаги иссиқхона-
лар, томорқалардаги экинлар
парвариши, технологияси бил-
ан кизиқиб, танишиб чиқ-
моқда. Тожикистоннинг Пан-
жикент туманига турли хил
кўчатлар етказиб бериш
йўлга қўйилди.

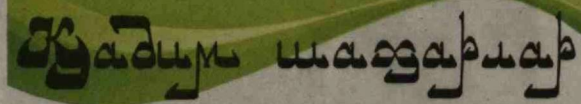
— Биз учун зарур тиббий
ташхис аппаратлар Тойлоқда
борлигини эпиттач, — дейди
панжикентлик Роза Рустамов,
— аёлим шу ерда тиббий кўрик-
дан ўтди. Энди фарзандларим-
ни ҳам олиб келмоқчиман.

Ха, излаган имкон топа-
ди. Излаганми-чи?.. Ризки-
ни бировга бериб ўтираверди.
Жаҳон туризм бозорида
сайёҳларни жалб қилиш учун
жиддий кураш бошланган
даврдан боқимандалик қилиб
ўтирганининг ҳолига воӣ.

Анвар МУСТАФОКУЛОВ,
журналист
Самарқанд вилояти

ЖУГРОФИЙ САЁХАТ

Шаҳарлар бундан 5-6 минг йил муқад-
дам вужудга келган. Дунё тарихида донг
таратган буюк шаҳарларнинг кўпи йўқлик-
ка кетган бўлса-да, «яшаб» қолган айрим-
лари сайёҳлар билан гавжум. Бугун ана
шу қадим шаҳарлар бўйлаб саёҳат қила-
миз.

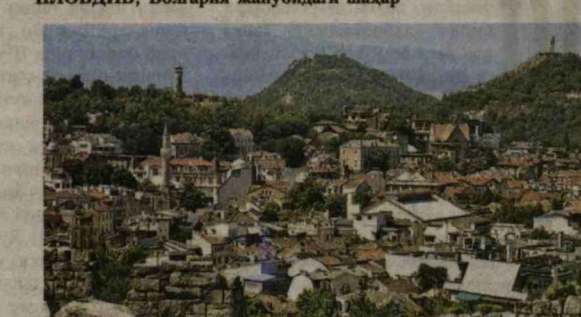

ФОЗИАНТЕП, Туркия жанубида жойлашган шаҳар

Миллодан аввалги
3650 йилларга бориб
тақалувчи мазкур
шаҳар асрлар давоми-
да кўплаб босқинлар,
қулашлар ва тамаддун-
ларни бошдан кечир-
ган. Ўрта асрларда
«Антел» деб номланган.
Кейинчалик «Антепа»
деят атаб бошлаган.
Биринчи жаҳон уруши-
дан сўнг шаҳар номи
яна ўзгарди. «Антепа»
сўзи ёнига француз қўшинлари устидан қозонилган ғалаба шара-
фига «ғози» — «ғолиб» сўзи ҳам қўшиб айтила бошланди —
Фозинтеп.

XX асрда шаҳарда атиги 50 минг киши истикомат қилган
бўлса, бугунга келиб уларнинг сони бир ярим миллиондан ошган.
Туркиянинг диққатга сазовор кўҳна Фозинтепи 6222 квадрат
километри ташкил этади.

ПЛОВДИВ, Болгария жанубидаги шаҳар

Миллодан аввалги 4 мингйилдан пайдо бўлган ва
«Филиппополь», «Филибе» дея номланиб, ўтмишда Фракия
таркибида бўлган. Шаҳарни бўйсундирган римликлар ва Усмон-
ийлар Пловдивга ўз маданияти, меъморчилик анъаналарини
мерос қолдирган. Айни кунда тарихий ёдгорликлар, жумладан,
турк Ҳаммомлари, Рим услубидаги меъморий обидалар шаҳарга
кўрк бағишлаб турибди.

Қадимги грек ёзувчиси Лукан Родов тоғ тизмаси ётагидаги уч
тепалик (Бунаржик, Жедем-тепа, Сахат-тепа) устида жойлашган
Пловдив табиатини жуда чиройли, дея таърифлайди. Маълумот-
ларга кўра, у ерда асли еттига тепалик бўлиб, улардан бири 100
йиллар олдин бузилган Марков тепалигидир.

Бугунги кунда 110 квадрат километр бўлган шаҳар ҳудудида
367 минг аҳоли истикомат қилади. Пловдив мамлакатнинг София
шаҳридан кейин иккинчи ўринда турувчи асосий савдо маркази-
дир.

АЛ-ФАЮМ, Мисрдаги шаҳар

Ал-Фаюм Қадимги
Мисрда жойлашган Кроко-
дилополис шаҳрининг
тарихий қисмидир. У
нафақат Мисрдаги, балки
дунё шаҳарлари орасида ҳам
энг қадимгиси ҳисобланади
(миллодан аввалги 4000
йиллар). Шаҳар аҳолиси
Печухос номли тимсоҳга
сиринган.

Шаҳар бугунги кунда Юсуф канали орқали Нил дарёси билан
боғланади. Аҳолиси 306 минг киши. Шаҳар ўша ҳудуддан топи-
лган Фаюм портретлари билан дунёга машҳур. Тарихчиларнинг
фикрича, шаҳар номи Меридово кўлига алоқадор бўлгани учун у
«кўл», «денгиз» деган маъноларни билдиради. Айни пайтда шаҳар-
даги катта бозор ва масжидлар, унга яқин ҳудудда жойлашган
пирамидалар ва маданий марказ сайёҳлар эътиборини қозонган.

ШУШ, Эрон шаҳри

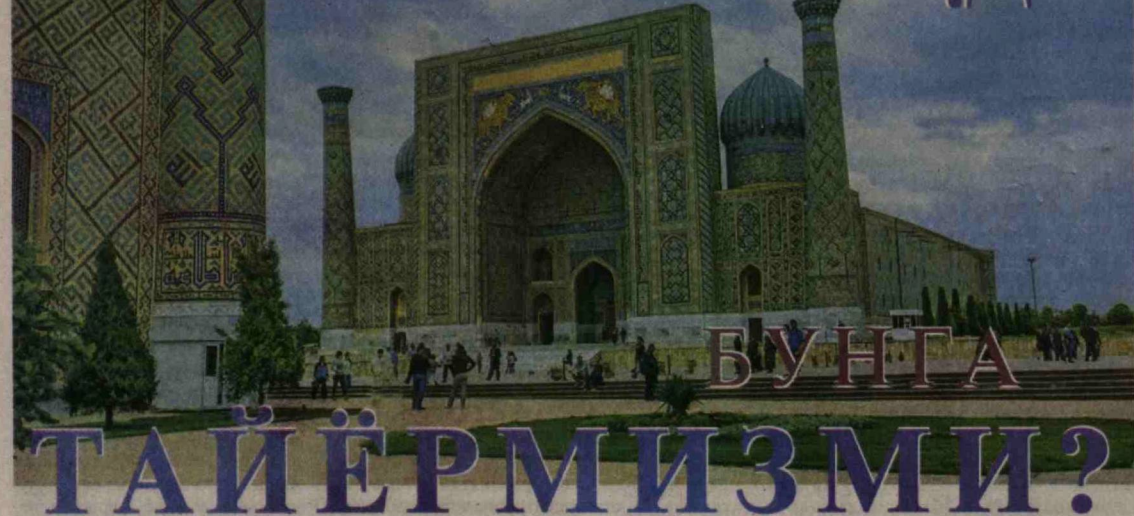
Юнон
манбалари-
да «Суза»
деб атала-
диган бу
шаҳар ўз
вақтида
Эламининг
маркази,
Ахамоний-
лар салта-
натининг
марказларидан бири бўлган. Эрон марваридларидан бири бўлмиш
Шуш тарихи миллодан аввалги 4000 йилларга бориб тақалади. У
диққатга сазовор археологик ашёлар топилмагани, жазирама
иклими сабаб йиллар давомида эътибордан четда қолиб келган.
Бирок 1852 йилга келиб, инглиз археолог Лофтус Шуш шаҳри
ўтмишда Элам пойтахти Суза бўлганини исботлаган, унга бўлган
муносабат ўзгара бошлади.

Бугунги кунда у ерда Даниел (Довуд) пайғамбар қабри, антиқ
давр кўприклар, Чога-Зембил ансамбли (ЮНЕСКОнинг Жаҳон
мероси рўйхатига киритилган), Дария-Ападан қароргоҳи ва
қулоллар харобаларини учратиш мумкин.

Ҳозир бу минг шаҳарда 65 мингга яқин одам истикомат қилади.

Г.ТУРСУНҲУЛАТОВА тайёрлади.

Сайёҳлар КЎПАЙМОҚДА

УНУТМАСМАН СЕНИ, ТОКИ ТИРИКМАН!

Самарқанд сайёҳларининг
катта қисми юртимизнинг
турли ҳудудларидан, қўшни
давлатлардан ташриф бую-
рувчилардир. Ўз машинаси-
да келадиганлар ҳам оз эмас.
Муаммо шундаки, аксарият
сайёҳлар келадиган жойлар-
да илгари неча автотурар-
гоҳ бўлса бугун ҳам ундан
кўп эмас. Холбуки, шу йил-
нинг ўтган уч ойи давомида
биргина Регистон мажмуа-
сини томоша қилувчилар сони
салкам 170 минг нафарга
етди. Ўтган йилнинг шу дав-
рида улар 37 минг тўрт юз-
дан ошмас эди. Имом Бухо-
рий мажмуасини зиёрат
қилувчилар эса қарийб 150
мингга кўпайган. Сайёҳлар
сони тўрт ярим баравар ош-
ган экан, автотураргоҳдаги
машиналар сирини, ҳеч
бўлмаганда, икки баравар
кўпайиши керак эди.

Самарқанд меҳмонлари би-
лан суҳбатлашсангиз аини шу
масалани кўйинчиликка дуч
келатганидан зорланишади.
— Мамлакатларимиз дав-
лат чегарасидан ўтиб-қайтув-
чиларга жуда илҳим муноса-
батга гувоҳ бўлдик, — дей-
ди. Тожикистон фуқароси
Тахмина Қобулова. — Чег-
радан ўтгач, бир соат ўтмай
Самарқанд шаҳрига кириб
келдик. Махобатли тарихий
обидаларни бир умр унут-
маймиз. Аммо турмуш ўрто-
ғим ҳар бир зиёратгоҳ ол-
дида машина қўйишга жой
топиш учун анча қийналди.
Дам олиш кунни бўлгани
учун бўлса керак, Шохи
Зинда зиёратгоҳида ҳам, Ре-
гистонда ҳам автотураргоҳ
тўлиб кетган эди.

Шаҳримизга келувчи сай-
ёҳлар ортгани сайин, авто-
тураргоҳлар сони ва сирини
камлиги кўзга яққол ташла-
япти. 14 апрель кун тарих-
ий обидалар атрофини
кўздан кечириб бунга ўзи-
миз ҳам гувоҳ бўлдик. Ав-
тотураргоҳларни кенгайти-
риш ёки сонини кўпайтириш,

фаолиятини тар-
тибга солиш, би-
ринчидан хори-
жий ва маҳаллий сайёҳларга
кулайлик туғдирса, иккинчи-
дан қўшимча иш ўринлари ва
маблағ тушуми ошишига ҳам
хизмат қилади.

АНА ҚАРАНГ, САЙёХ КЕЛДИ!

Агар сиз Хитойдаги
Буюк Хитой деворига
чиқсангиз, кўп ўтмай сизга
худди шу обида устидаги
суратингиз туширилган
бирор буюм, эсдалик
суратингизни таклиф
этишади. Қачон тушири-
ганини билмайсизу қўлингиз-
да Хитойдан ажойиб эсда-
лик. Сотиб олмай ило-
жингиз йўқ. Ёки
Истанбулдаги
машҳур Султон
Аҳмад масжиди
ёнида бўлсангиз, бир
неча тил, хусусан,
ўзбек тилидаги
овозли китобларга
қўлингиз тушади.
Парижда сизга атиги
икки кишилик тамадди-
хонада беш еврога чой ёки
кофе таклиф этишади,
тўғри, қиммат, аммо ана
шу кафедан бутун Эйфел
минораси кўришиб тургани
учун иккилашсангиз қирасиз
ва суратга тушасиз.

Хўш, биз сайёҳларга та-
рихий биноларимизни кўрса-
тиш билан бирга қандай
қўшимча хизматлар таклиф
этиямиз? Бутун дунёда энг
сердаромад соҳа туризм
эканини кўп гапирамыз. Аммо
сайёҳларнинг кўпчилиги
бизнинг кўп гапирамыз. Аммо
сайёҳ келди дегани, бу —
даромад оқиб келяпти дегани
эмас ҳали. Ҳар қандай
давлатга сайёҳнинг келиши,
бу — туризмнинг кичик бир
қисми, иккинчи масала — унга
турли хизматлар таклиф
этиш, жайдарироқ айтганда,
пулини олиб қолиш.

Регистон мажмуасида бу
борада жуда катта имконият
бор. Зеро, ҳар икки йилда
бутун дунё нигоҳи Регистон-

(Биринчи мақола)

га эга бўлишади. Фестиваль
ғолиблари, дунё мусикаси
ҳақидаги маълумотлар ҳам
шу музейдан ўрин олиши
айни муддао. Ана шундан
сўнг, меҳмонларга Самар-
қанддаги тарихий обидалар
таصريи туширилган чолғу
асбобларини сотиб олишни та-
клиф қилиш мумкин. Туркия-
нинг Кастаману шаҳрида бу-
тун дунё халқлари бош ки-
йимлари жамланган музей
бор (Афсуски, фақат ўзбек
миллий дўпписи йўқ у ерда).
Биргина ана шу бош кийим-
ларни кўриш ва харид қилиш
учун йил давомида сайёҳ
аринмайди ўша музейдан.
Энди ўйлаб кўринг, дунёнинг

хожатхона ва юви-
нишга имконият етар-
лича ташкил этилмас
экан, бошқа масалаларни
тилга олиш ҳам ноўрин.

Зиёрат туризмнинг энг
муҳим объектларидан бири
Имом Бухорий мажмуасида
ахвол анча ўзгарган. Маж-
муанинг кириш ва ички ҳов-
лисида элликта замонавий
ўриндиклар қўйилган. Тиб-
биёт хонаси мавжуд. Замона-
вий таҳоратхоналардан
ташқари, иккита душхона
ҳам ишлаб турибди.

Ўтган йили мажмуада 42
нафар ишчи ходимлар хиз-
мат кўрсатган бўлса, жорий
йил зиёратчилар ва сайёҳлар
оқимининг кескин кўпайиши
натijasида яна 13 нафар му-
тахассис ишга қабул қилган.

Хўш, биз сайёҳларга тарихий биноларимизни кўрса-
тиш билан бирга қандай қўшимча хизматлар таклиф
этиямиз? Бутун дунёда энг сердаромад соҳа туризм
эканини кўп гапирамыз. Аммо сайёҳ келди дегани, бу —
даромад оқиб келяпти дегани эмас ҳали. Ҳар
қандай давлатга сайёҳнинг келиши, бу — туризмнинг
кичик бир қисми, иккинчи масала — унга турли
хизматлар таклиф этиш, жайдарироқ айтганда,
пулини олиб қолиш.

энг яхши мусиқачилари йи-
натиладиган Самарқандда чолғу
асбоблари музейи бўлса-ю,
сайёҳларнинг кўпчилиги
қовлашдан ташқари, мадани-
ят ва маърифат марказидан
бир умрлик эсдалик олиб кет-
са! Ўша соғва йиллар, балки
асрлар оша дунёнинг не бир
мамлакатларида, не бир одам-
ларнинг уйини ва қўнглини
безаб турса! Соҳибқирон сал-
танатидан, бугунги Ўзбекис-
тондан, Самарқанду Регис-
тондан мангу хикоялар
сўзлаб турса!.. Савобига ким
етсин! Етадиган борми?

ЗИЁРАТЧИЛАР ЕРДА ЎТИРМАСИН!

Тарихий обидаларнинг ак-
сариятида, ўриндиклар сони
жуда кам. Биргина Шохи
Зиндада дам олиш қуилари

Эй, инсон! Доимо оз таом егин. Оз емоқ қал-
бингга фарахлик беради, ибодатнинг забкини
орттиради. Танбалликни йўқотади. Шундай
экан, очихмагунча таом ема, уйқунг келмагунча
ухлама.

(Ҳикматлар ҳазинаси китобидан)

Ҳикматли сўзлар

Бир кунни донишманд болаларини тўплаб,
дебдики:
«Эй, кўзим нурлари, мол-дунё, мансабга
ишонини тўғри эмас, сизларга фаҳат

хунар ўрганишини басият қиламан.
Мансаб амалдорлик вақтинчаликдир.
Олтин-кумуш эса тахлика манбаидир.
Уни ё ўғри олар ёки соҳиби секин-секин
сарф этиб тугатар».

HURRIYAT

Муассис:
Ўзбекистон Журналистлари
ижодий уюшмаси

Бош муҳаррир
Кулман ОЧИЛ

Ахборот ҳамкорлиги:
Ўзбекистон
матбуот ва
ахборот агентлиги

Газета 2007 йил 3 январда Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва
ахборот агентлигида 0080 — рақам билан рўйхатга олинган.
Ҳажми 4 босма табоқ. Бичими — А-2. Баҳоли келишидан нархда

Тахририятга келган хатлар
доимий эътиборимизда бўлиб,
улар муаллифларга қайтарилмайди.

Телефон:
(0-371) 244-32-68, 244-32-88
Тел-факс: (0-371) 244-32-80
Реклама ва маркетинг
бўлими: (0-371) 244-32-91

Тошпириш вақти — 20⁰⁰
Тошпириш — 18⁰⁰

Адади: 3455 Бузюртга — V-1617

1 2 3 4 5

Индекс: яқин
обуналилар ва
ташкilotлар
учун — 233

Манзил: 100129, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.
Elektron manzil: info@uzhurriyat.uz; gazhurriyat@mail.ru

Газета тахририят компьютер марказида терилди
ва дизайнер Нигора Ташева томонидан саҳифаланди.

Навбатчи: Бобур Мухаммадиев

«O'zbekiston» НМИУ босмаҳонасида чоп этилди.
Босмаҳона манзили: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй.